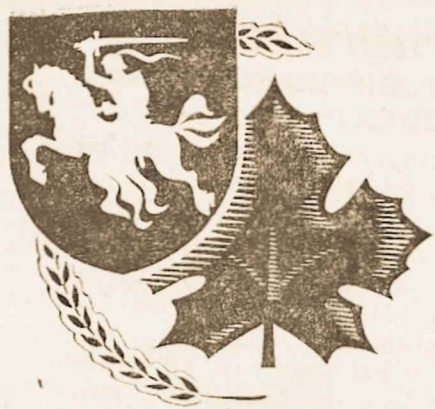

Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba
Published by the Lithuanian League of Canada

Authorized as
second class mail, Post Office Department, Ottawa
A D R E S S A S:
7722 GEORGE ST., VILLE LASALLE, MONTREAL 32, P.Q. CANADA

1952. IV. 10. — Nr. 15 (261)

MONTREAL, BALANDŽIO-APRIL 10 d.

PRICE 10 ct. XII METAI

Svarbi konferencija Newyorke

Jeigu pasiseks susitarti...

Seniai jau buvau jums rašęs. Dabar vėl gavau gerą progą, nes New Yorke buvo susirinkę ALI ir patariamąsios grupės konferencija su tūlais dar priedais. K-cija svarstė visus lietuviškuosius klausimus: konsolidacijos, bendrosios konferencijos, informacijos ir kitus klausimus.

Visų gražiai pasisakyta apie konsolidaciją, kuri ypač svarbi ryšium su Lietuvos ir lietuvių tautos reikalais, kaip sienų klausimas, santykiai su kaimynais,

Lietuvos atstatymo klausimai ir tt. Lyg ir konferencijos tęsinį sudarė PG pirm. p. Sidzikausko suruoštas priėmimas, kuriame dalyvavo dar ir daugiau asmenų.

Deja, kol kas VT sudarymas sunkiai eina. Bačio kandidatūrai užs. tarnybą atpuolus, iškilo prof. Zalkausko kandidata tūra. Bet yra ir daugiau pretendentių, kaip Turauskas, dr. Karvelis ir kt.

Sunkumų yra su VLIKO reikiomis. Dabar iškyla mintis VLIKą deiliuoti, pasiliekančią tikrai grynai partinę su-

dėtį, bet ir čia yra kliuvinių. MLT klausimas taip pat pakibęs ore. O VLIKO reforma būtina.

Bendra konferencija nusista toma šaukti Amerikoje, pavadant tai ALTui. Jai numatoma didėle dienotvarkė.

Prof. J. Kaminsko išvykimas numatomas bal. 23 d., bet jeigu jam pasiseks sudaryti V. V. ir bendrai, deja, dar daug yra tų bet. Tikrai, atrodo, kaip visi pasisakė apie konsolidaciją, jeigu ji įvyktų, tikrai būtų daug laimėta.

SUSIKURĘ LIBERALŲ GRUPĖ

Trumpai pridursiu, kad New Yorke susidarė egziliu liberalų grupė, kurios valdybon išrinkti: prof. Kanauka, dr. Petkevičius, p. Tolišius (pirm., dr. Nemickas, p. Mackevičius (sek.), Kastenis.

Ir linksmy švenčių!

Jūsų kor.

STALINAS NORI PASIMATYTI SU TRUMANU

SAVAITINĖ PASAULINIŲ ĮVYKIŲ APZVALGA

Priešvėlykinę savaitę tebevyko palyginti smulki tarptautinė trintis ir nauji bandymai prasižinti su propaganda. Taip,

MASKVOJE VYKSTANČIOJE EKONOMINĖJE KONFERENCIJOJE,

kurią sovietai paruošė besistengdami pakelti nustumus savo popierius, Rusija stengiasi atsigaivinti. Konferencijai pritaikyta „kainų nužemimas“, kuriam pademonstruoti pritaikyta konferencijos susirinkimo diena. Esą tą dieną konferencijos dalyviams demonstruotas krautuvų apgūlimas. Žinoma, vakariečiams, kurie prekėmis pertekė, tai buvo savotiškas spektaklis. Kai pav., Kanadoje skelbiami išpardavimai ir kainos numušos ligi ketvirtadalio, niekas krautuvų dėl to neapgūla, nes tai yra normalus reiškinys. Tik tai nuskurusios Rusijos gyventojams ir kelios kapeikos vaidina didelį vaidmenį, ypač, kad žmonės tuoju šoka pirkti, nes žino, kad po kiek laiko ir to nebus.

KONFERENCIJAI STALINAS PRITAIKĖ INTERVIEW.

kuriu klausimus patiekė JAV spauda. Stalinas pakartojo senus savo tvirtinimus: 1. 3 karas negresia, 2. Didžiųjų Trijų susitikimo jis nori, 4. Jis ir už Vokietijos sujungimą, ir 5. Komunizmas su kapitalizmu sugyventi gali, jeigu būtų noro sugyventi ir bendradarbiauti.

Deja, kaip pastebi JAV spauda, Rusija nei sugyventi, nei bendradarbiauti nenori, todėl ir vyksta šaltasis karas.

Maskva neleidžia Korejos komunistams taikytis, Maskva nesutinka iš Austrijos išvesti savo krauonėnės, Maskva nesutinka leisti laisvų rinkimų

Vokietijoje. Maskva neįsileidžia komisijų, kurių viena tyrinėja Katyno įvykius, kita nori ištirti balsavimo galimybes, trečia tiria koncentracijos stovyklas ir vergų darbą ir tt.

KOREJOS TAIKOS DERYBOS NESISTUMIA PIRMYN.

Jos greičiausia turės nutrūkti, nes nesutariama dėl belaisvių. Pietiečiai jau apklausinėjo nelaisvėn patekusių šiauriečius, kas jų nori grįžti į komunistinį rojų, ir daugumas atsisako. O komunistai reikalauja, kad visi prievarta būtų grąžinti.

Yra visai natūralu, kad todėl Korejoje vyksta kovos. Komunistai vis bando pulti, eina į atakas, bet JTO jėgos juos atmuša, todėl fronto linija beveik nekinta. Tikrai ore smarkiau susikauna lėktuvai.

AMERIKA PERDĖMŲ UŽSI- ĖMUSI PREZIDENTO RINKIMAI.

Didelė reklama daroma už Eisenhowerį. Trumanui atsiskaičius, demokratams orientuojasi į Illinois gubernatorių Stevensoną, bet kandidatūra jo dar nėra galutinai tikra.

Kitose pasaulio vietose vienokių būdu neramu. Irane, Egipte, Tunise, Pietinėje Afrikoje, Sudane reiskiasi vietinių gyventojų tūlas judėjimas ir Sudanas gauna naują konstituciją, o Tunisas naujas laisves. zijoje Maskvos ranka tebekurs

AZIJOJE KOMUNISTŲ KELIAMI KARAI

tebesiplečia. Nesibaigia komunistų sukeltas karas ne tik tai Korejoje, bet ir Indokinijoje. Paskutiniu metu jis plečiamas ir Burmoje. Komunistai jau taikstosi į Burmos sostinę. Taip Maskva vykdo Stalino

„norą gražiuoju sugyventi“. Be to, ir Filipinuose ir Indonezijoje Maskvos sanka tebekurs to komunistinius samoksus ir sukilimus.

SAVOTIŠKA SENSACIJA NUSKAMBEJO

Taktas, kad Stalinas kalbėjosi su Indijos ambasadorium Sarvapalli Radhakrishnan, kuris turėjo grįžti į Indiją ministrų pirmininko pavad. pareigoms. Stalinas ir jį, kaip Amerikos žurnalistus, įtikinėjo, kad tarp Maskvos ir Vakarų valstybių nesą tokių klausimų, kurių negalima būtų išspręsti prie apvalaus stalo. Deja, jau 6 mėtai praėjo po karo, o Maskva nesutinka jokių klausimų išspręsti prie apvalaus stalo ir todėl Stalino pareiškimai yra grynai melaginga propaganda. Dar verta pažymėti, kad

OKUPACINIŲ KOMISARŲ DERYBOS SU ADENAUERIU

dėl taikos sutarties su V. Vokietija. Kadangi iš visko matyti, kad su Rusija drauge sudaryti Vokietijos taikos sutarties nebus galima, tai vakariečiai vieni bando derėtis dėl sutarties sudarymo ir taikos su V. Vokietija.

KARAČI ĮVYKS MAGOMETONISKŲJŲ VALSTYBIŲ KONFERENCIJA,

kuri svarstys magometoniškųjų valstybių reikalus. Kol kas apie platesnę jos programą nieko nepranešama.

LIETUVIŠKAME FRONTE kol kas nieko dar nauja. Prof. J. Kaminskas vedas derybas Vykdomajai Tarybai sudaryti. Iš Trepties ateina žinių, kad KD grupė bandanti vieton to, kad išleistų į Vliką Mažosios Lietuvos rezistentus, norinti iš Vliko eliminuoti vieną savo grupę. Motyvuojama: Lietuvių Frontas, kaip neegzistuojanti „organizacija“ esą nesunkų būtų ir pašalinti, arba kita neegzistuojanti „Vienybės Sąjūdis“, kurių niekur nebuvo — nei nepriklausomoje Lietuvoje, nei okupacijų metu. Dėl to einančios derybos. Vis dėl to tūla susidomėjimą sukėlė taktas, kad KD grupė geriau su tinkanti atsisakyti vieno „saviskio“, negu išleisti abejotiną mažlietuvių...

Palyginti įdomų faktą sudaro — Atominiams tyrinėjimams Amerika jau išleido 6 bilionus dolerių.

— Atominiams tyrinėjimams Amerika jau išleido 6 bilionus dolerių.

TELESFORAS VALIUS.

VELYKINIAI VARPAL.

KAD DAUGIAU NEPASI KARTOTŲ JALTA,

kuriai vasario 11 d. suėjo 7 metai, 56 amerikiečių senatoriai įteikė senatui JAV konstitucijos pakaitimo projektą, kuriuo būtų uždrausta JAV perleisti dalį savo suvereninių teisių nors ir tarptautiniam organizacijai. Neabejojama, kad toks pakaitimas būtų smarkiai suvaržęs derybų laisvę net ir Rooseveltiui, nes tada tarpt. sutartys neturėtų pirmumo prieš vidaus įstatymus. Jau dažniau ir britai ima skelbti, kad jokia taika su bolševikais nebus įmanoma, jei jie nepasitrauks į Curzono liniją.

Jalta puola ne tik lietuvių, kitų baltų, ukrainiečių etc. spauda, bet ypač ištremtieji vokiečiai, kurie dėl to visą bėdą stengiasi suversti Rooseveltiui, Stalinui ir Churhillui. Tik Jalta, Potsdamas ir kitos tos rūšies sutartys, jų spaudos tvirtinimu, suteikusios Sovietams laisvas rankas daryti Rytuose eksperimentus.

— Po karo Amerika suteikė 39 bilionus dolerių ekonominės ir karinės paramos kitiems kraštams.

— Amerika turi arti 16 milijonų teleaparaturų ir apie 200 telestočių, kurie teikia televizijos transliacijas.

— Vilniuje šilo gatvė baigti statyti du gyvenamieji namai, skirti specialiai spartuoliams. Juose apgyvendinti akmenkalčiai spartuoliai Dubovskiai, krosnių meistris Senicki, tinkuotojas Strelcovas ir panašūs kiti „lietuviai“. Vilniaus stovybos treštas stato dar keturis panašius namus spartuoliams, kuriuose faktiškai jų vardu bus apgyvendinti komunistai agitatoriai, norį iš darbininkų išpausti paskutinį prakaitą.

— Nutarta pertvarkyti Druskininkų kurortą. Planą patvirtino prie Ministr. Tarybos veikianči architektūros įstaiga. Jo autorius — arch. Revzin. Tuo planu miesto centras su administrac. namais numatytas prie Druskininkų ežero, parkas prie Nemuno įlankos — sujungti su naujuoju centru, o pietinė miesto dalį — padaryti naują parką, įrengti stadioną ir sporto aikštes. Taip pat numatyta pastatyti vasaros teatrą, viešbutį, pionierių namus ir kt.

VILNIAUS RADIJĄ KLAUSANT

Priešbakteriologinis karas tebevyksta.

I visoj Rusijoje vykstantį priešbakteriologinį karą iki IV. 1 d. Lietuvoj įsijungė Panevėžio mėsos kombinato part. organizacijų vedėjas Šešinkov, aukšč. tarybos deputatė Ona Gabrienė, stachanov. Simelis Rimkevičius ir Polonskis. Žemių kalvis Galinis bakterijas prakeikė, o jo pažįstamas Gavrilov matęs bakterijas skrendant. Kauno Pirm. Gimdymo namuose naikino bakterijas med. sesuo Skorubskienė, gyd. Tatarškieinė ir gyd. jas Gorsk, Gamtos fak. Vilniui — dekanas prof. Gediminas.

Tarėsi ir aviganiai.

Kovo 23 d. Filharmonijos salėj Vilniuj įvyko žemės ūkio darbuotojų sėjos ir gero derliaus reikalais pasitarimas. Po Gedvilo ir eilės kitų kalbų, Kremliai pasiuntė pranešimą apie numatomą nepaprastą derybų, padėkojo garbingai rusų tautai už pastatytus fabrikus, kuriuose surado darbą patys rusai, prisiekė kovosį prieš žemės ūkio artelių pažeidimą ir pasirūpinsią durpių ir laukų paspartintu išvežimu.

Kupiškio raj. agron. Stepšys pasišvęs kiaulių reikalams. Klaipėdos raj. „Aušros“ kolch. pirm. Bankevičiūtė sustiprins darbo drausmę.

„Broliškos“ Gudų respubl. Lubanės raj. „Červona Znamia“ pirm. Koicenka pamokė, kaip pasiekti juodžemį ir molio dirvose tokio derliaus, kokį jis gauna smėly. Pasitarimuose dalyvavo ir visa eilė aviganų, kurie pertraukę metu pasikeitė nuomonėmis apie patyrimus su avimis su garsia ja Vilniaus raj. Lenino vardo kolchozo avigane Jarmolovič.

Baigsi moksleivių pavasario atostogos.

Kolihozuose atostogas vaikai praleido namuose, nes kovo pabaigos šalčiai neleidė bausiems vaikams lauke pasirodyti. Sostinėj vaikus viliojo į kinuose rodomus, vaikų sielas nuodijancius, propagandinius filmus. Pionierių rūmuose mokė rusiškų, lenkiškų ir kinietiškių dainų.

— Mokytojas Pakriaušis Raseinuose suorganizavo lėlių teatrą. — M. Gorkio vardo mokykl. institute Šiauliuose įvykusių posėdžių metu dalyvavo mokykl. Kaštauskas iš Sėdu-

vos ir Abeliauskas iš Akmenės. Dalyviams neklystamą kelią nurodė instituto komсомоlo sekr. Baltrušaitis.

Taip dirbti nevisi moka.

Kražių MTS mechanizatorių kom. Urbonas pagal planą suars 15.000 ha žemės pasėliams. „Priekalo“ fabr. Kau- ne kalvis Cilitka pripažintas geriausiu respublikoj. Vilkijos raj. „Trimito“ kolch. laiškininkas Leončikas kovo mėn. išplatino per 100 egz. laikraščius. Elfos fabr. Vilniuj nepavejamai dirba Mičigin, Zosčenko, Sozonova. Šutoj įvykusiame seminare mokykl. Kretavičius nurodė konkrečias priemones sieninei spaudai pakelti.

I Daugpilio geležinkelietės Klaudijos Baranovskaja gamybinį ir finansinį planą įsijungė šie Vilniaus ruožo geležinkeliečiai: Judin, Bulgarov, Kazakevičius, Karunin, Leščinov, Sutikov, Jakštas, Stelmokas, Kisielius, Zujus, Brieditis, Vazniak, Nelubov, Giusov; kiti planą „analizuoja“. Dubenkov Pa bradėję tarėsi su vyk. kom. pirm. pavaduotoju Juzefu Mazurkievič. Vilniaus fabrikuose veikiančiam šnipų tinklui nuo sausio 5 d. vadovauja enkavedistas Kupčiūnas.

Išrado priešatominį ginklą.

— Girdėjai, — klausia vilnietis, pažįstamą sutikęs, — rusai pagamino priešatominę bombą!

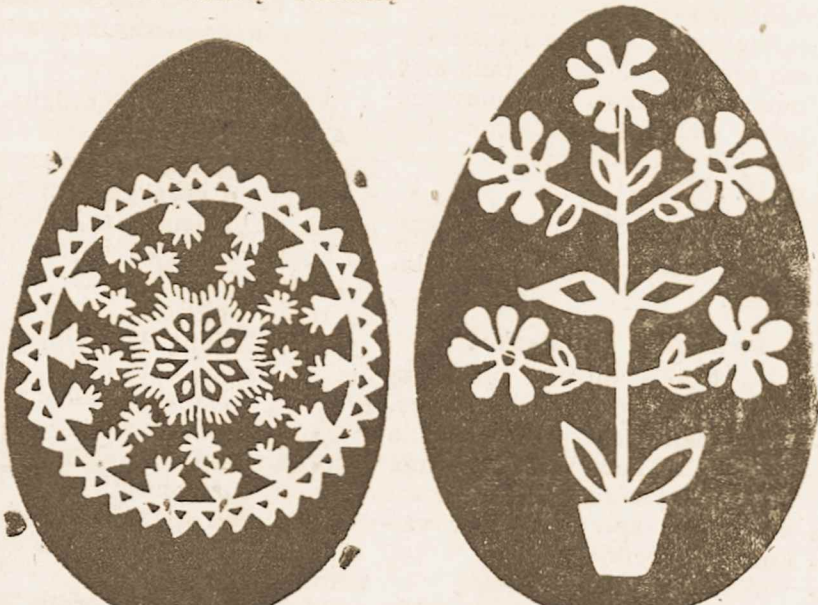
— Na, na?

— Įsivaizduok, — sako pirnasis, — amerikiečiai sunaikino atominėm bombom visą Vilnių. Netrukus atskrenda rusų lėktuvai ir numeta vieną — antrą — trečią — ketvirtą ir — penktą bombą. Ir, ką sakysi, — griuvėsijų atsikelia visas miestas, Stalino ir Černiakovskio paminklai, gatvės eisenos ir visur pasigirsta padėkos giesmės: „Oi, Staline, Staline, tu mūsų bomba!“...

Arklių šėrikas patenkintas.

Kolchoze „Juoda Pluta“ nusipelnusiems dainininkams dovanos. Paskutinis, pagal didžiausius nuopelnus, prieina kiauiliūninkė. Partijos žmonės sveikina ir išteikia visus Stalino raštų tomus. Visi tyli ir laukia. Firmasis išsidrąsina arklių šėrikas, dėbelėja skersom akim į kiauiliūninkę ir nesusiūloko:

— Oi, gerai, gerai tau, rūpū žė, — labai gerai!

Lietuviški velyk iniai margučiai.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada
Telefonas: HEmlock 7920.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$ 5.00 Canada \$ 5.00
Amerika ir P. Amerika \$ 5.50 America & S. America \$ 5.50
Visur kitur \$ 6.00 Other Countries \$ 6.00
Teksto eilutė ct. 0.15 Pajieškų kainą \$ 1.00
Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

Pavasaris ir prisikėlimas

Gamtos reiškiniai reiškiasi ritmu ir toje ritmo harmonijoje žemės metų ciklas turi tūlus ryškius momentus, kurie žmonių gyvenime vaidina didelį atsinaujinimo vaidmenį.

Krikščioniškas pasaulis kasmet pavasarį švenčia Kristaus prisikėlimo šventę — Velykas, vadinamas pavasario arba prisikėlimo šventėmis, nes Velykos šiauriniame žemės pusrutulyje, žmonijai davusiam moderniąją kultūrą ir moderniąją civilizaciją, sutampa su gamtos prisikėlimu iš žiemos miego, sustingimo — naujam ciklui gyvybės, veiklos, aktyvumo.

Prisikėlimas, tokiu būdu, yra būdingas gyvybės reiškinys, gamtos savybė. Prisikėlimas sužadina naujas jėgas ir savaime gimdo naują veiklą, naujus darbus. Tai, yra, kaip matome, labai svarbus ir nepaprastai reikšmingas reiškinys.

Ir šiemet, pasižiūrėjus į žmonių gyvenimą bei jo reiškinis, reikia pasakyti, kad prisikėlimas daug kur yra labai reikalingas.

Tarptautinėje politikoje yra būtinas prisikėlimas tų jėgų, kurios žmoniją išvestų iš šiolai kinės suirutės, iš nejaudrumo tiesai ir apsnūdimo, iš nesugebėjimo apvaldyti gyvuliškąją prigimtį jėga naudotis prieš visų lygią teisę ir gyvenimą ir jo laisvę, iš nesiorientavimo, kad žmogus gali sukurti visiems

gražų gyvenimą, jeigu nesinau dotų išnaudojimo priemonėmis ir dirbtų sugyvenimo ir bendro darbo principais.

Lietuvių išeivijai ir tremtiniam reikia prisikėlimo susipratimui ir vienytiems meilėi. Juk mūsų tiek nedaug, kad tikėtai didžia vienybe, paremta tikra vienyti meile ir bendrojo likimo įvertinimu mes, lietuviai, galėtume, kur begyvendami, vieni kitiems padėti, vieni kitus paremti ir vini kitų gyvenimą padaryti lengvesnį, malonesnį, tuo pačiu darant ir visų lietuvių būvį galimai gražesnį.

Reikia prisikėlimo ir lietuvių Veiksniams, kurie tartum yra užmiršę didįjį Dievo įsakymą: „Mylėk artimą, kaip pats save“ ir aukavimąsi Tėvynės meilei.

Bet, kas svarbiausia, reikia prisikėlimo mums visiems — kiekvienam pavieniui, nes visų mūsų suma ir sudaro mūsų išei viją už Lietuvos ribų. Neabejo jotina yra, kad visuma bus gera, jeigu kiekvienas mūsų bus geras. Ir juo geresni mes bū sime pavieniai, juo bus tobesnė ir visuma.

Nupurtykim žiemos darganų sunėstas negeroves ir drauge su apbandančiu pavasariu pabuskime ir prisikėlime tobesniam, gražesniai gyvenimui, kuris kurtų ir mūsų pačių ir būsimųjų kartų tobesnį gyvenimą.

D. L. K. Vytauto N. Klubo Revizijos Komisijos Nariui
A. A.

VLADUI ZUPERKAI

staigiai mirus, Jo šeimai reiškiamė gilią užuojautą
D. L. K. Vytauto N. Klubo Valdyba ir Direktoriai.

Pažinkime Kanadą

DIDELĖ EKONOMINĖ PAŽANGA PER DVYLIKĄ METŲ

(Canadian Scene) Dvylikos metų laikotarpį Kanados praei kų gamyba maždaug padvigubėjo. Tai konstatuoja „Bank of Montreal“ ekonominės apšvalgos leidinys.

Skačiuojant doleriais, paskutiniaisiais metais valstybiniai gaminiai sudarė 21.217.000.000 dol., kas yra maždaug keturius kartus daugiau, kaip tai buvo 1939 metais, bet turint omenyje kainų kilimą, tai tikras padidėjimas būtų 90 nušimčių.

Apžvalgoje sakoma, kad Kanados ekonominio išsivystymo rūšis yra svarbesnė negu jo bendras dydis.

Neapdirbto plieno gamyba, „industrijos nugarkaulis“, padidėjo 130 proc. „Nauji volavimo fabrikai praplėtė užbaidymo procesą juostom, cinko lapams ir plieno skardai, taipogi išvystyta yra aukštos kokybės lydinio, prankių ir pirmos rūšies plieno gamyba“.

Metallų apdirbimas, išskyrus geležies, yra išvystytas. Motorinių važiaavimo priemonių bei valyto žibalo gamyba patrigubėjo per tą 12 metų laikotarpį, tuo tarpu celuliozės ir popieriaus gamyba padvigubėjo. Chemikalų industrija išvystė naujas šakas ir savo gamybą padidino 80 proc.

Šitie pakeitimai, sako pranešimas, atgabeno su savim ir pakeitimus darbininkų paskirstyme.

„1939 metais atatikio vienas darbininkas industrijoje vie-

nam darbininkui žemės ūkyje. Nuo to laiko industrija pakilo dviem trečdaliais savo darbininkais, žemės ūkis tuo tarpu sumažino savo darbininkų skaičių vienu ketvirtadaliu. Dabar turime kiekvienam žmės ūkio darbininkui du industrijo darbininkus.

„Sėkmingas įieškojimas naujų pagrindinių metalų klotų, — geležies rūdos, titanimas, uranijaus ir brangių metalų, — nustatė sieną į šiaurę. Naujieji aliejaus atradimai paveiks prerių ekonominį gyvenimą“.

Toje pasėkmeje Kanadon atplaukė svetimas kapitalas, maždaug 1.600.000.000 dol. per paskutinius dvejus metus, „daugumoje, bet netiktai vien, iš Jungt. Valstijų“.

Svetimas kapitalas nebuvo pagrindinis finansinis šaltinis Kanados reikalams. Jis sudarė maždaug tik 15 proc. viso kapitalo, kuris per tuos dvejus metus buvo reikalingas.

ONTARIJA IEŠKO PRITYRUSIŲ AMATININKŲ

(Canadian Scene) Dauguma imigrantų yra atgabenami Kanados Federalinės vyriausybės. Ontarijos vyriausybė tuo tarpu turi specialų imigracijos planą, pagal kurį ji atgabena prityrusius amatininkus į provinciją.

Hon. William Griesinger, Minister of Planning and Development, neseniai pareiškė, kad ti provincija mėgina gauti rada-

Šv. Velykų proga visus Kanados lietuvius, organizacijas, atstovybes skyrius nuoširdžiai sveikina ir tvirta tikėjimo į Lietuvos prisikėlimą linki, —
TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE.

DR. VINCAS KUDIRKA.

Jeigu audra ištikus verstų stulpą vieną iš tų, kurie prilaiko mūsų namo sieną, Namas negrius — iš baimės jį neišlakstykit, Tik vieton ano stulpo tąją pačią dieną Tuoj kitą statykit!

Jeigu žūtų iš rankos priešo ar likimo, Viens tų, kur augin garbė, dvasią jįs kilimo, Rimkit — tegul jūs širdis drąsums neatstoja, Tikrai, ką anas darė vyrs pasišventimo, Tegul kitas kartoja!

Lietuva mano! Priešui ant tavęs įmirtus Privalai hydra tapti ta, kuriai nukirtus Galvą, tuoj kelios galvos vieton jos išdygsta. Išliksi, tik į hydrą gyvumo pavirtus, Nors priešų nestygsta!

LABAI SKUBUS IR LABAI SVARBUS PRANEŠIMAS VISIEMS APYLINKIŲ LAI KINIEMS ORGANIZACIJOMS KOMITETAMS

1. Visi Laikinieji Apylinkių Organizaciniai Komitetai tuoj turi prisijungti centriniams KLB-LOKtū savo apylinkių tautiečių, turinčių teisę balsuoti, sąrašus.

Ligšiol teprišuntė tikrai vie na Wellando apylinkė.

2. Visi ALOKai tuoj turi paskirti būstines, skirtas KLB rinkimų reikalams, jas paskelbti visuomenės žiniui ir jų adresus prisijungti centriniams KLB-LOKui.

Ligšiol adresą teprišuntė tikrai Hamiltonas.

3. Ne vėliau kaip prieš šešias (6) savaites iki rinkimų, rinkimų būstinėse turi būti atskleisti balsuotojų sąrašai, kad kiekvienas rinkikas galėtų patikrinti, ar jis į sąrašą yra įtrauktas.

VIENŲ MOKSLO METŲ APYSKAITA VASARIO 16 GIMNAZIOJE

1952 mt. kovo mėn. 28 d. Bernatonis, kun. V. Šarka, Lietuvių Vasario 16 Gimnazija Wehneio lietuvių kolonijos baigė pirmuosius mokslo metus. Tą dieną iš ryto katalikų Gimnazijos direktorius A. Giedraitis pateikė susirinkusiems visų metų gimnazijos darbu apžvalgą.

Mokinių per visus mokslo metus į visas klases buvo įstoję 122, o išstojo 56. Mokslo metus baigė su 66 mokiniams. Iš jų 36 berniukų ir 30 mergaičių.

Išstojo mokinių daugiausia dėl emigracijos, būtent: 37, dėl ligos 1, dėl nepažangumo 1, dėl kitų priežasčių 17.

Visų mokslo metų pažanga atrodė šiaip: visą gimnazijos kursą baigusiu 3, perkeltų į aukštesnes klases 62, paliktų pakartoti kurso 1.

Prie gimnazijos veikia pradžios mokykla, kuri mokslo metus baigė su 45 mokiniais. Pradžios mokykla ruošia mokinius į gimnaziją. Dabar paruošė jų 14, kurie stoja į gimnazijos pirmąją klasę.

Iš viso gimnazijos ir bendrabučio reikalams per visus mokslo metus gauta 67.012,75 DM, išleista 62.792,50 DM, liko 4.220,25 DM (maisto produktai ir inventarium).

PRAKTIŠKI ŽMONĖS.

Kartą susitinka du tautiečiai ir kalbasi:

— Ar tu renki korespondencijas, kuriose paminėta tavo pavardė? — teiraujasi vienas kito.

— O kuriems galams visa tai reikalinga? — klausimu į klausimą atsako antras.

Pirmasis aiškina:

— Nebūk durnas! Juk jei norėsi grįžti Lietuvon, tai visko gali būti: davyžiūsi ligi Eitkūnų ar Virbaliaus, o ten pareikalaus įrodymų apie tavo veikimą tremtyje. Ką tada darysi, a? Aš darau visai paprastai: renku visas korespondencijas, kuriose paminėta mano pavardė, ir klįjuoju į albumą. Jei nori, užėik laisvalaikį, parodysiu!

Antrasis aiškina:

— Matai, kolega, tau gerai rinkti — apie tave dažnai parašo ir net po kelis kartus paminai tavo pavardę toje pačioje korespondencijoje, dažnai net su visais titulais, o apie mane

Trumano dienoraštis

ISTRAUKOS IS TRUMANO AUTOBIOGRAFINĖS KNYGOS „MR. PRESIDENT“.

Bal. 15, 1945.

Tai, ką mano motina pasakė apie mano tapimą prezidentu, nei geriausias diplomatas nebūtų geriau sugalvojęs: „Aš negaliu būti iš tikrųjų patenkintas, kad mano sūnus yra prezidentas, nes man gaila, kad Prez. Ruzveltas mirė. Jei mano sūnus būtų buvęs išrinktas balsavimo keliu, aš mosočiau vėliava. Tai netiktų dabar. Jis yra nuoširdus ir padarys tai, kas yra geriausia“.

Tada aš pasakiau žurnalistams, kad jei jie iš viso meldžia si, kuo aš abejoju, lai jie už mane pasimeldžia.

Birž. 7, 1945.

Rusijos nėra socializmo, ten uk šiltadaržiai ypatingoms privilegijoms auginti. Ten paprasti kasdieniniai piliečiai tegali tik tiek pasakyti apie savo valdžią, kiek vidutinis milžiniškos korporacijos šerinkas. Bet man nesvarbu, ką jie daro. Jie, matyti, mėgsta savo valdžią, kitaip jie nemirtų už ją. Aš mėgstu mūsų valdžią — tad susitarkime. Jeigu gi Rusija leidžia propagandą mūsų prieškambario „ružaviems“ padėti — tai yra bloga ir tas turi būti sustabdyta.

Rugs. 19, 1945.

Ponas X yra 100% palifistas. Jis nori paleisti mūsų kariuomenę, duoti Rusijai atomines B. paslaptį ir pasitiktai tai Politbiuro avantūristų grupei Kremluje. Aš nesuprantu tokio „sąnuotojo“. Fritz Kuhn'o vokiečių - amerikiečių sąjunga nebuvo nei perpus tiek pavojinga.

Raudonieji, kvailieji ir „prieš kambario ružavieji“ atrodo, susijungę ir tampa tautiniu pavojumi. Aš bijau, kad jie yra pradžiai sabotažo dedi Stalino naudai. 4% mil. kariuomenės, Rusijos plėšikavimas Lenkijoje, Austrijoje, Vengrijoje, Rumunijoje, Mandžiūrijoje, jiems niekis. Jie nemato Rusijos išnaudojimo užimtu kraštu tikslu išlaikyti karišką okupaciją. Bet kai mes padedame mūsų draugams

Kinijoj, kurie kovojo mūsų puse, tai baisu (šaukia jie).

Taip malonu matyti tobulumą (mąstė Trumanas, žiūrėdamas į Holbeino, Rubenso ir Rembrandt'o kūrinius), tuo labiau kai pagalvoji, apie tuos tūlingus, kvoktelėjusius moderniuosius menininkus. Tai lyg lyginimas Kristaus prie Le nino. Lai būna kitas prisikėlimas. Mums reikia Jono Krikštytojo, Mart. Liuterio — lai jis greičiau ateina, kas jis bebūtų.

Sausio 5, 1946. (Ištrauka iš memorandumo, adresuoto J. Byrnes, Valst. Sekret.)

Aš neturiu jokios abejonės, kad Rusija nori padaryti invaziją Turkijoje ir užgrobti Juodosios jūros pereinimus iki Viduržemio jūros. Jei Rusijai neparodoma geležinės kumštės ir griežtos kalbos — kitas karas formuosi. Jie tik vieną kartą tesupranta — kiek daug divizijų jūs turite?

Aš nemanau, kad mes turime dar jiems nusileisti. Mes privalome atsisakyti pripažinti Rumuniją ir Bulgariją tol, kol jie sutiks su mūsų reikalavimais ir turime aiškiai, nedviprasmiškai posakiais nurodyti mūsų nusistatymą Irano atžvilgiu. Mes privalome tebereikauti Kie'o kanalą, Reino-Dunajaus vandens kelią ir Juodosios jūros kelius. Mes privalome išlaikyti visišką kontrolę Japonijoje ir pacifike. Mes turime reabilituoti Kiniją ir įkurti ten stiprią centrinę valdžią, tą patį turėtumėm padaryti ir Korejoje. Mes turime reikalauti, kad Rusija grąžintų mūsų laivus ir priversti juos pildinti Land-Lease skolą.

Aš manau, kad mes turime protestuoti visu griežtumu, koki tik mes turime, prieš Rusijos programą Irane. Nėra jokio tam pateisinimo. Rusijos programa ten tai visai panaši į ju programą Latvijoje, Estijoje ir Lietuvoje. Ir tai visai atitinka jų beatodairių elgesį Lenkijos.

AMERIKOJE „NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ“ GALIMA GAUTI:

J. Sodaitis, „Gabija“, 340 Union A., Brooklyn, N. Y.

J. Karvelis, 4434 S. Fairfield Ave., Chicago 32, Ill.
L. Vismantas, „Nėringa“, 1606, 25th St., Detroit 16, Mich.

VI. Pauza, 9124 Quincy, Detroit 4, Mich.

Knygynas „Nemunas“, 3143, So. Halsted St., Chicago,
Mr. J. Kelečius-SIGNS, 3352, So. Halsted St., Chicago,
Mr. S. Tverijonas, 3301, So. Halsted St., News Stand, Chicago,
Mr. D. Krause, 3500, So. Halsted St., News Stand, Chicago.

TĖVISKAS PABARIMAS

Jūs man atleisite, kaip vyresnio amžiaus žmogui, jeigu aš neiškenčiau nepaplepėjęs ir kartais tėviškai nepabarsęs.

Ši kartą aš noriu pabarti Kar delį.

Ar tai girdėtas daiktas: vietoj nekalčiausių kandidatų sąrašų — ėmė ir parodė kas kuo kvepia! Ir kam to reikėjo?!

1949 metais, nors ir netolimas laikas, bet jau daugelis buvo primiršę karštą montrealiečių susirinkimą metų pradžioje po bažnyčią. Buvome primiršę, kaip garbingas prezidento pirmininkas draskėsi pagal Generalinę liniją, kol buvo susirinkimo atstatytas. Tiesa, tada mes mokytis dipukai, raudonavome prieš vietinius prasčiokėlius, bet juk tai buvo jau taip seniai...

Ir vis kaltas tas Kardelis. Arba vėl apie ambasadorius. Kada Toronte mūsų ambasadoriai pradėjo mus garsinti teismuose, argi jiems dar reikalinga kokia reklama tarp senųjų? Aišku, kad ne, bet tas Kardelis ir čia įsikio.

Žodžiu, daug kur nusidėjo, bet blogiausia, kad dabar, atsi prašant, kiekvienas durnius žinos, už ką balsą atiduoda, o tu rejo būti taip, kad tik mokytas tegalėtų susigaudyti. Juk visi žinome, kad mokslas pinigų kainuoja. O tas Kardelis viską nemokamai padarė.

Tikrai reikia tą Kardelį bent kartą gerai išbarti.

Senis.

Kočėlas.

ATĖJO LAIKAS RIMTOMS IŠVADOMS

RASO BRONYS RAILA,

Mūsų bendradarbis Jungtinės Amerikos Valstybėse

SERIJA BE GALO

Dar neseniai „Tėviškės Žiburai“ įrodinėjo, jog Kardelis visai be reikalo „pasišovęs“ reformuoti Vliką. Vliko prestižas uabar esąs pasiekęs tokį zenitą, kaip niekad. Ne vienam iš mūsų kilo mintis, kad ši kartą pilnutinių lietuvių laikraštis visai tesingai nukalbėjo, — viršūnė arba zenitas pasiekas.

Kaip žinoma, Vliko specialioji komisija buvo pasiekusi susitarimo dėl bendradarbiavimo Lietuvos laisvinimo akcijoje su Lietuvos Respublikos įgaliojais ministeriais, kuriuos atstovavo Lietuvos Diplomatines Tarnybos užsienyje šefas, min. S. Lozoraitis. Tai buvo darinis, nepilnas, bet vis dėlto gera valia ir sveiku protu pasiektas susitarimas.

Visa tai lapkričio 17 dienos Vliko posėdyje buvo galutinai atmeta. Kai kuri spauda tą žinią pranešė, jog štai Vlikas atmetė. Tai labai neteisingas pranešimas, nes susitarimą, atmetė ne Vlikas, o tik krikščionių demokratų bloko penkios partijos. Kitos penkios grupės balso už susitarimo tvirtinimą, be apribojimų ir jį faktinai patvirtinusios Karvelio rezoliucijos, už kurią taip spyrėsi krikščionys. Tos penkios grupės balsavo lygiai taip pat, kaip ir diplomatai, kurie vieningai buvo pareiškę nuomonę, jog stovi už susitarimą.

Atmetimas įvyko tik dėl „aritmikos“ 5:5. Mat, taip jau ten įprasta vaduoti Lietuvą, kad jei nėra balsų daugumos, tai laisvinimo veikloje tuo klausimu toliau neveikiama.

KAIP SUPRANTAMA VIENYBĖ...

Džiaugdamasis susitarimo atmetimu, Chicago „Draugas“ (274 nr.) tuojuo prakalbėjo apie „tautinės vienybės klausimą“, pareiškdamas, jog katalikai visomet stovėjo ir stovės už vienybę, ir ypač dabar, kai „Lietuva skaudžioji agonijoje“... Bet normalus žmogus bėda supranta, jog ne vienybės įsiekimo tada, kai balsuojama prieš susitarimą bendradarbiauti su Lietuvos diplomatinio korpusu. Iš tikrųjų dasigvyvenome ligi labai keisto etapo, kai vienas politinis blokas, įsikilęs į galvą, kad jis yra viskas ir vienintelė „tautos valia“, savo diktuoja „Lietuvos laisvinimui“, atmesdamas bendradarbiavimą su diplomatais, kol

jie nebus pavesti jo „vldžiai“.

Priekabė, kad KD blokas nenori bendradarbiavimo tik su min. Lozoraičiu, be abejo, yra perdaug vaikiška. Jie žino ir pasiuntinių pasisakymai juoda ant balto dar kartą jiems įrodė, kad Diplomatijos korpusas cina iš vieno ir kad min. Lozoraitis yra to korpuso šefas. Bet „Draugas“ mėgina nebe pirmą kartą apšmeižti min. Lozoraitį, už „nesiskaitymą su demokratiniiais principais, su žmonių daugumos valia“. Tas pats „Draugas“ parciškia apie mūsų diplomatus, jog „kaikuriems diplomatams pritrūksta geros valios, o kažkada, gal net patirtumo“ (!). Už poros dienų vėliau tas pats „Draugas“ (276 nr.) dar išvedžiojo, jog beremdami Vliką Vokietijoje,

„vėliau pradėjo žmonės nugirsti apie saujelę užsilikusių užsienio Lietuvos atstovų“ (!)... Tokių žodžių ir išvedžiojimų ligšiol dar nebuvo girdėję, išskyrus, žinoma, „T. Ž.“ moksline publicistika. Keistu būdu dar niekad nebuvo konkrečiai nurodyta, kuris gi būtent min. Lozoraičio veiksmas yra pareiškimas yra parodęs jo nesiskaitymą su demokratiniiais principais. Yra teisybė, kad min. Lozoraitis turbūt niekad nėra buvęs krikščionių demokratų partijos nariu. Bet yra faktas, kad jis niekad nėra buvęs nei socialdemokratu, nei laudininku, nei tautininku, nei kokios kitos partijos ar sąjūdžio nariu. Visą savo gyvenimą jis yra buvęs tik Lietuvos diplomatinės tarnybos nariu, dirbęs Lietuvos Respublikos prievisių partijų ir prie visų režimų, — ir ne jis vienas...

Pagaliau, čia ne asmens klausimas. Nebus Lozoraičio, Lietuvos Diplomatinė Tarnyba užsienyje turės kitą savo veiklos koordinuotoją — šefą. Problema čia buvo kita: — jei mes tau ne valdžia ir ne vyriausybė, tai nieko nepripažįstame... Mes už vienybę, jei besąlygiškai pasiduodami mūsų valdžiai.

Iškėlė savo, taip sakant, autoritetą į tokį pasakišką aukštį, mūsų KD „veiksniams“ pasidarė labai karingi. Gal jau toks emigrantų, o gal ir visų lietuvių būdas. Juk ir Kazimieras Binkis dar laisvės laikais sakė:

„Mat, lietuvių toks jau kraujas, kad jis priešų reikalauja“...

Kai dėl manęs, tai sakyčiau, kad — ne, broliai tautiečiai, toliau taip negalima. Protes tuojų prieš pagonišką kampa-niją šmeižti ir diskredituoti vertingus Lietuvos valstybės vyrus. Protestuoju prieš užmačius „kaikuriems“ diplomatams ar kitiems veikėjams be pagrindo primetinėti stoką geros lietuviškos valios ar net patriotizmo. Nickam šventas Raštas nera suteikęs tokių teismų įgaliojimų, net nei „Draugo“ redaktoriams pp. Šimūčiui su Prunskiu.

Tas reiškinys, kuris pastaruoju laiku jaudino politikiškai galvojančią lietuvių visuomenę užsieniuose, tremtinėje Vliko istorijoje nėra naujas. Jis tuo tik vienas iš sankabingos serijos momentų toje grandinėje kovos už valdžią, už „ministerijas“, jog net knyga apie genocidą anglių kalba turėjo išleisti privatus leidėjas, kadan gi Vliko užsienų reikalų valdytojas tam neturėjo laiko ir pinigų...

Po to, kai priešingai Vliko steigimui Lietuvoje principams, tiemyje jį buvo priimtos kai kurios naujos partijos, kitos pašalintos, buvo prieita prie pa-

Išvisur ir apie viską

Didysis Amerikos laikraštininkas William Randolph Hearst mirė sulaukęs 88 metų. Būdamas 23 metų, paveldėjęs iš tėvo 25 milijonus dolerių, pradėjo kurti savo „spaudos imperiją“. Laikraštininku pasiliko iki paskutinės savo gyvenimo valandos. Savo laikraščių „editorialinę politiką“ jis visuomet pats nustatė. Tai darė ir paskutinėmis savo gyvenimo dienomis. Svarbiausiais pasaulio ar JAV įvykiais vedamuosius straipsnius įsiai pats padiktavo. Galėjo kas su juo nusistatymu ir nesutikti ir daug kas nesutikdavo, tačiau negalėjo nesiskaityti, nes jo laikraščiai pasiekdavo per dešimt milijonų skaitytojų. Savo laiku velionis valdė per 20 dienraščių pačiuose didžiausiose JAV miestuose. Taip pat leido net tryliką žurnalų, iš kurių keturi spausdinami Britanijoje. Jo „spaudos imperijoje“ dirba apie 38.000 darbininkų, 1935 m. jo turtas siekė 220 mil. dol. Velionis išlaikė aštuonias radijo stotis, filmų kompaniją, kelis spaudos sindikatų. Savo puošniuose rūmuose Kalifornijoje jis turi surinkęs nepaprastai vertingų meno dalykų kolekciją, kuriai yra išleides per 35 mil. dol.

Lietuvos konsulas Maršelyje, H. Mallet, už nuopelnus rezistencijos reikaluose Prancūzijos vyriausybės apdovanotas Legion d'Honneur ordinu. Kanados prancūzų laikraštis „Teisė“ idėjo straipsnį apie lietuvių imigrantų padėtį Kanadoje. Rašoma, kad pirmieji lietuvių imigrantai, kurių Kanadoje buvo apie 10.000, prieš 6 metus buvo komunistojantys. Po paskutinio karo Kanados lietuvių dvigubai pagausėjo. Per penketą metų suformuotos 3 naujos lietuvių katalikų parapijos. Šiuo metu Kanadoje dirba apie 22 lietuvių kunigai.

Lietuviai sovietų šnipų tinkle. JAV pulkininkas R. Rirsch išleido knygą „The Soviet Spies“ — Sovietų Šnipai. Knyga liečia ir pagarsėjusio atomo šnipų bylą Kanadoje. Paaškejo, kad ir du Lietuvos piliečiai buvo sovietų šnipų tarpe: Hermina Rabinavičiūtė, kuri Lietuvos valdžios 1929 m. buvo rekomenduota Tautų Sąjungos tarnybon ir Abramson, tos pačios įstaigos tarnautojas.

Valstybės produkcijos autoritetas Washingtone užgėrė beveik 100 katalikiškų bažnyčių projektuojama statyba, kuri įvertinama iki 28 mil. dol. Tarptautinio Eucharistinio kongreso metu, kuris įvyks gegužės pabaigoje, Barcelonoje įšventinta 1.000 diakonų ir kunigų. Daugumas jų bus ispanai, bet pat pat nemažai dalis ir kitų tautybių. Ceremoniją atliks 50 vyskupų.

Kinijos komunistai nuo 1948 metų jau yra išvarę Kinijos 3.730 misionierių. Tačiau spėjama, kad dar 1.650 katalikų misionierių už „bambuso“ uždangos. Iš užsienio misionierių bent 75 nuošimtis arba areštuoti ir saugomi kalėjimuose ar jų pačių namuose. Vietinių kunigų kiniečių yra apie 2.500, o vienuolių keletas tūkstančių.

Lyginimo už darbą ir geresnės gyvenimo sąlygas. Jis su kitais susipratusiais darbininkais fabrike pradėjo organizuoti darbininkų sąjungą — uniją. Kadangi fabriko savininkai darbininkų susiorganizavimui buvo priešingi (nes nesusiorganizavusius darbininkus lengviausia valdyti, išnaudoti), tai organizacinius susirinkimus jie darydavo pp. Petronių namuose, privažiuojant į jų butą. Taip buvo paruošta fabriko darbininkų organizacija. Bet kai teko ją įforminti ir oficialiai legalizuoti, fabrikantai pasipriešino. Darbininkai išėjo į streiką. Fabrikantai unijos organizatorius, apie 50 asmenų, kurių tarpe ir p. Petronis, atleido iš darbo. Bet darbininkai streiką laimėjo ir unija buvo įkurta. O jau su unija ir darbdaviai turėjo skaitytis. Unija pareikalavo visus atleistus iš darbo organizatorius grąžinti į darbą. Taip buvo grąžintas į darbą ir p. Petronis. Laimejimas buvo visiškasis.

Šis faktas, be abejo, yra vertas dėmesio visų darbo žmonių. Juo galima tikėtis pasekti kaip geru pavyzdžiu.

Bet, — tęsia pasakojimą p. Petronis, — mūsų gyvenimas jau pasuko kitu keliu. Jau buvome susitaupeję šiek tiek pinigų, ir greičiau norėjosi perieiti į savarankišką gyvenimą. 1940 m. pasistatėme Verdune, Verdun Ave., namus (5820—5830); nusipirkau fish & chips, kurią laikėme ir Verdune ir Wellingtone, paskui iš p. Ma-

deties, kad vienas politinis blokas pasidarė atstovaujamas ne vieno, bet penkių atstovų, ir šalia jo liko kitos penkios grupės. Nuo tada, — Dievas mātė... — rimtas ir konstruktyvus darbas Vlike sunkiai vyko. Laisvinimo kova ėjo už „valdžios“ savo rankose išlaikymą, už labai „demokratinio principo“, liberum veto išlaikymą, už „politinės aritmetikos“ išlaikymą...

Ilgą laiką, kaip žinome, ėjo vaisingos intrigos ir šmeižtai prieš krašto rezistencijos atstovus, prieš Tėvynės primato principą. Tai buvo dirguojama to paties bloko. Tik tada buvo pradėta tartis, kai paaškejo, kad ir rezistencijos atstovų tarpe pavyko surasti „savo žmogų“. Puolimai prieš Lietuvius Rezistencinę Santarvę pasikartojo panašiu būdu.

Ėjo ir tebecina atkakliausias pasipriešinimas dėl Mažosios Lietuvos atstovo priėmimo į Vliką. Rezistencijos organas (taip Vliką vadina ypač krik. demokratų sp-da) atsakė savo nariu turėti mūsų seniausios rezistencijos dalyvių, lietuvių nuo Klaipėdos, Tilžės, Išručio... Visuomenės protestai, reikalavimai nieko nereiškė, jie nieko ir nereiškė, nes netruks čičinskis, kurie sušuks: — Nepazvaliu!

Lygiai tas pats dabar atsitiko su pastangomis rasti protiną sutarimą bendradarbiauti su Lietuvos Diplomatiniu korpusu. Krikščionys atsako, — ne, mes geriau bendradarbiausime su tuo noresime, su kiek vienu atskirai, separatiskai, „partizaniskai“ mes, gal kokių specialių savo diplomatų pasiskirsime. „Draugas“ kartą tvirtino, kad Vlikas net ministerius svetimos valstybės galys paskirti, — ten, kur labai katalikiškos tų kraštų vyriausybės, kaip Italija, Lietuvos suverenumo oficialiai nuo Musolinio laikų nesiruošia atpažinti...

Taip lietuvių visuomenei pasakojamos štukos, norint užnugdyti sveiką supratimą, jog visos Lietuvai dirbančios jėgos užsieniuose turi subordinuotis pirmiausia Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės principui, Lietuvai, o ne kokio bloko „valdžiai“.

IŠVADOS TURĖTŲ BŪTI APCIUOPIAMOS

Paskutiniai Vliko balsai-

mai parodė, kad kitos penkios, nors daugeliu klausimų gana skirtingų politinių ar pasaulėžiūrinių nusastatymų, grupės, sveikai suprato tremties padėties ir krašto rezistencijos uždavinius. Nėra abejonės, kad tai suprantą ir politiškai galvojančią visa kita patriotinė lietuvių visuomenė.

Pamatėme, kad vienybės čempionai dar kartą ir dar gičiau suskaldė veiksmus, kuriuos buvo įprasta vadinti vadovaujančias Lietuvos laisvinimo veikloje. Jis tęsia ir gilina rūsčią avantiūrą, už kurią vieną gražesnę dieną, be abejo, teks duoti atsakomybę Lietuviai Tautai. Ardydami lietuvių pajėgų užsienyje konsolidaciją, priešindami visų mūsų jėgų apjungimui, šmeiždami visus kitaip manančius už konstruktyvią kritiką, niekur nieko kitus bekalindami „vienybės ardymu“, jie įnešė į mūsų politinio ir visuomeninio gyvenimo sąrangą tokių etikos pradus, kuriais civilizota visuomenė vargu galėtų atsiremti, apie demokratiją jau nė nekalbant.

Reikia reformos, didelės reformos! Manau, tai šiandien jau suprantama visiems, o taip gi ir toms Vliko grupėms, kurių atstovai mato, prie ko veda liberum veto ir tas dirbtinis penkių asmenų, bet vienos partijos pastovus elgsenos kelias. „Lenkija laikosi netvarka“, ka daisė didžiavosi šaukūs mūsų bajorai. Va, ir pasikartojo istorija: — ir Vlikas savo autoriteto augštyje, anot „T. Ž.“, taja netvarka dar laikosi. Bet nubrūdimas gali būti sūrus, kaip ir anieks bajorams.

Atėjo laikas rimtoms išvadoms, kurios turėtų būti praktiškos ir apčiuopiamos. Atėjo laikas ir nedelsiant pagalvoti, ką kiekvienas turėtume padaryti, kad greičiau išbristume iš tos pelkės, nes anarchija galima laikytis tik... ligi trečiojo padalinimo. Reformų reikalauja daugelis motyvų, bet tuo tarpu gal pats svarbiausias — tai pranešimai, apie padėtį ir gyvenimą okupuotoje Lietuvoje, jei juos, dabar plačiai laikraščiuose skelbiamus, dar mokame skaityti ne kaip partiečiai, bet kaip lietuviai, kaip krikščionys, kaip tos Tėvynės vaikai, už kurios laisvę ruošiamės aukotis.

Kaip Kanadoje kūrėsi lietuviai

POPULIARIŲ VISUOMENININKŲ ŠEIMA

24. Kodėl Ponas Petronis vyko Kanadon?

Ponų Petronių šeima Montrealy plačiai žinoma ir tikrai populiarai. Montrealy nerasi lietuvių, kuris jų nepažintų. Jie aktyviai dalyvauja visomeninėje me lietuvių gyvenime, o p. Petronis nevengia ir politinės veiklos.

Ilgą laiką p. Petronis buvo labai aktyvus spaudos bendradarbis. Daugiausia rašydavo „Naujienuoms“, „Keleiviams“, „Naujamajai Gadynei“ ir kitiems laikraščiams. Nors dabar, kaip jis aiškinasi, privažiavus daugeliui išmokstint žmonių, jis susilaikė, bet vis dėlto ilgą jo bendradarbiavimas spaudoje gundo jį ir dabar, nors retkarciškai, parašyti apie Montrealy ir Kanados lietuvių gyvenimą. Kaip užsitarnavęs spaudos bendradarbiu, p. Petronis gauna pastoviai korespondentams siunčiamų laikraščius. Kai šia tema, besikalbant, išliko kalba, p. Petronis paėmė nuo stalo „Naujienuos“ ir parodė adresą, kuriame įrašyta „Corr“, kas reiškia — korespondento teisėmis gaunamą laikraštį.

Nors su p. Petroniu teko suipažinti iš pirmųjų atvykimo Montrealin dienų, bet plačiau išsikalbėti pasisekė šiomis dienomis. Kaip ir su kitais seniau atvykusiais, besikalbant, teko pasidomėti apie priežastis, kodėl Ponas Petronis vyko Kanadon?

— Tai buvo 1928 metais, — sako p. Petronis. — Neseniai praūžęs karas, buvo sunaikinęs Lietuvos žmonių gyvenimą. Ūkis buvo nualintas gyvulių nebuvo, nes vokiečiai viską atėmė. Prisidėjo ir rusai bolševikai, kurie taip pat buvo nusiaubę Lietuvą. O tėvo ūkis, kurį jis turėjo Medinų vienkiemyje, Viensintų valsčiaus, Panevėžio apskrityje, buvo mažas, vos 15 dešimtinių, kuriame trims broliams ir vienai seseriai sunku buvo kurtis. Teko įsiekoti sau gyvenimo. Kur gi daugiau ano meto lietuviai galėjo taisyti, kaip ne „Ameriką“? Ir atvykau į Kanadą, kurion tada nesunku buvo vykti.

— Kaip gi sekėsi atvykus? — I tai p. Petronis atsakė ilgą pasakojimą, kurį daugiausia nukreipė linksmąja kryptimi, nors jis turėjo ir labai sunkių dienų. Tai įstisa epopėja. Štai jos bent dalis:

— Tuo metu jau buvo pirmosios ekonominės krizės žymės. Pirmiausia teko pervaziuoti beveik visą Kanadą, ligi Edmontono. Teko įsiekoti darbo ir uždarbių. Dvejus metus taip vertėmės: keli vyrai, sudarėme lyg ir grupę, artelę žiemą dirbome miškuose ir gaudavome per mėnesį 35 dol. Vasarą

gi, kai miškuose baigdavosi darbai, įsiekojome jo kitur — tai pas ūkininkus, tai kur kitur prasimandydavome.

Čia p. Petronis papasakojo apie asarų juoko sukėlusią „istoriją“, kaip jis su savo vyru „bončium“ kirpo avis. Prerijų ūkininkas, pas kurį jie užėję, pasakė:

„Kirpkite. Darbo užteks visiems... Po 12 su puse cento už vienos avies nukirpimą“.

— Kur ten! — prisimena p. Petronis. — Išėjome į laukus, — nei užmatyti krašto avių bandos. Milionai! Pradėjome kirpti. Nesiseka. Per pirmą dieną vos dvi — tris avis nukerpi. Taigi ir pavalgyti ne užsidirbame. Kai pasiskundėme šemininkui, jis sako:

„Kirpkite avinus. Už avino nukirpimą gausite po 25 ct.“

— Pradėjome kirpti, — pasakoja p. Petronis. — O avinai, kaip kumeliai. Kai tikėtai įkirps kur pašonėn, tiek ji matei, — ir nudūmė į mišką, kaip pamazgytas... ir su visu tavo kvoderiu...

Todėl ir nutarė vyrai trauktis į miestą. Vieni liko Sudbury, kiti Fort William, o p. Petronis pervaziavęs visus tuos miestus, atvyko į Montrealy ir čia pradėjo tvirtiau kurtis. 1930 metais čia įstojo stiklo fabrikas, kuriame dirbo ligi 1940 metų.

P. Petronis — darbo žmogus. Jis ne tikėtai dirbo fabriko, bet ir kovojo už geresnę darbo žmogaus — darbininko ateitį, už geresnės jo darbo, at

lyginimo už darbą ir geresnės gyvenimo sąlygas. Jis su kitais susipratusiais darbininkais fabrike pradėjo organizuoti darbininkų sąjungą — uniją. Kadangi fabriko savininkai darbininkų susiorganizavimui buvo priešingi (nes nesusiorganizavusius darbininkus lengviausia valdyti, išnaudoti), tai organizacinius susirinkimus jie darydavo pp. Petronių namuose, privažiuojant į jų butą. Taip buvo paruošta fabriko darbininkų organizacija. Bet kai teko ją įforminti ir oficialiai legalizuoti, fabrikantai pasipriešino. Darbininkai išėjo į streiką. Fabrikantai unijos organizatorius, apie 50 asmenų, kurių tarpe ir p. Petronis, atleido iš darbo. Bet darbininkai streiką laimėjo ir unija buvo įkurta. O jau su unija ir darbdaviai turėjo skaitytis. Unija pareikalavo visus atleistus iš darbo organizatorius grąžinti į darbą. Taip buvo grąžintas į darbą ir p. Petronis. Laimejimas buvo visiškasis.

Šis faktas, be abejo, yra vertas dėmesio visų darbo žmonių. Juo galima tikėtis pasekti kaip geru pavyzdžiu.

Bet, — tęsia pasakojimą p. Petronis, — mūsų gyvenimas jau pasuko kitu keliu. Jau buvome susitaupeję šiek tiek pinigų, ir greičiau norėjosi perieiti į savarankišką gyvenimą. 1940 m. pasistatėme Verdune, Verdun Ave., namus (5820—5830); nusipirkau fish & chips, kurią laikėme ir Verdune ir Wellingtone, paskui iš p. Ma-

deties, kad vienas politinis blokas pasidarė atstovaujamas ne vieno, bet penkių atstovų, ir šalia jo liko kitos penkios grupės. Nuo tada, — Dievas mātė... — rimtas ir konstruktyvus darbas Vlike sunkiai vyko. Laisvinimo kova ėjo už „valdžios“ savo rankose išlaikymą, už labai „demokratinio principo“, liberum veto išlaikymą, už „politinės aritmetikos“ išlaikymą...

Ilgą laiką, kaip žinome, ėjo vaisingos intrigos ir šmeižtai prieš krašto rezistencijos atstovus, prieš Tėvynės primato principą. Tai buvo dirguojama to paties bloko. Tik tada buvo pradėta tartis, kai paaškejo, kad ir rezistencijos atstovų tarpe pavyko surasti „savo žmogų“. Puolimai prieš Lietuvius Rezistencinę Santarvę pasikartojo panašiu būdu.

Ėjo ir tebecina atkakliausias pasipriešinimas dėl Mažosios Lietuvos atstovo priėmimo į Vliką. Rezistencijos organas (taip Vliką vadina ypač krik. demokratų sp-da) atsakė savo nariu turėti mūsų seniausios rezistencijos dalyvių, lietuvių nuo Klaipėdos, Tilžės, Išručio... Visuomenės protestai, reikalavimai nieko nereiškė, jie nieko ir nereiškė, nes netruks čičinskis, kurie sušuks: — Nepazvaliu!

Lygiai tas pats dabar atsitiko su pastangomis rasti protiną sutarimą bendradarbiauti su Lietuvos Diplomatiniu korpusu. Krikščionys atsako, — ne, mes geriau bendradarbiausime su tuo noresime, su kiek vienu atskirai, separatiskai, „partizaniskai“ mes, gal kokių specialių savo diplomatų pasiskirsime. „Draugas“ kartą tvirtino, kad Vlikas net ministerius svetimos valstybės galys paskirti, — ten, kur labai katalikiškos tų kraštų vyriausybės, kaip Italija, Lietuvos suverenumo oficialiai nuo Musolinio laikų nesiruošia atpažinti...

Taip lietuvių visuomenei pasakojamos štukos, norint užnugdyti sveiką supratimą, jog visos Lietuvai dirbančios jėgos užsieniuose turi subordinuotis pirmiausia Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės principui, Lietuvai, o ne kokio bloko „valdžiai“.

Išvados turėtų būti apčiuopiamos. Paskutiniai Vliko balsai-

lyginimo už darbą ir geresnės gyvenimo sąlygas. Jis su kitais susipratusiais darbininkais fabrike pradėjo organizuoti darbininkų sąjungą — uniją. Kadangi fabriko savininkai darbininkų susiorganizavimui buvo priešingi (nes nesusiorganizavusius darbininkus lengviausia valdyti, išnaudoti), tai organizacinius susirinkimus jie darydavo pp. Petronių namuose, privažiuojant į jų butą. Taip buvo paruošta fabriko darbininkų organizacija. Bet kai teko ją įforminti ir oficialiai legalizuoti, fabrikantai pasipriešino. Darbininkai išėjo į streiką. Fabrikantai unijos organizatorius, apie 50 asmenų, kurių tarpe ir p. Petronis, atleido iš darbo. Bet darbininkai streiką laimėjo ir unija buvo įkurta. O jau su unija ir darbdaviai turėjo skaitytis. Unija pareikalavo visus atleistus iš darbo organizatorius grąžinti į darbą. Taip buvo grąžintas į darbą ir p. Petronis. Laimejimas buvo visiškasis.

Šis faktas, be abejo, yra vertas dėmesio visų darbo žmonių. Juo galima tikėtis pasekti kaip geru pavyzdžiu.

Bet, — tęsia pasakojimą p. Petronis, — mūsų gyvenimas jau pasuko kitu keliu. Jau buvome susitaupeję šiek tiek pinigų, ir greičiau norėjosi perieiti į savarankišką gyvenimą. 1940 m. pasistatėme Verdune, Verdun Ave., namus (5820—5830); nusipirkau fish & chips, kurią laikėme ir Verdune ir Wellingtone, paskui iš p. Ma-

deties, kad vienas politinis blokas pasidarė atstovaujamas ne vieno, bet penkių atstovų, ir šalia jo liko kitos penkios grupės. Nuo tada, — Dievas mātė... — rimtas ir konstruktyvus darbas Vlike sunkiai vyko. Laisvinimo kova ėjo už „valdžios“ savo rankose išlaikymą, už labai „demokratinio principo“, liberum veto išlaikymą, už „politinės aritmetikos“ išlaikymą...

Ilgą laiką, kaip žinome, ėjo vaisingos intrigos ir šmeižtai prieš krašto rezistencijos atstovus, prieš Tėvynės primato principą. Tai buvo dirguojama to paties bloko. Tik tada buvo pradėta tartis, kai paaškejo, kad ir rezistencijos atstovų tarpe pavyko surasti „savo žmogų“. Puolimai prieš Lietuvius Rezistencinę Santarvę pasikartojo panašiu būdu.

Ėjo ir tebecina atkakliausias pasipriešinimas dėl Mažosios Lietuvos atstovo priėmimo į Vliką. Rezistencijos organas (taip Vliką vadina ypač krik. demokratų sp-da) atsakė savo nariu turėti mūsų seniausios rezistencijos dalyvių, lietuvių nuo Klaipėdos, Tilžės, Išručio... Visuomenės protestai, reikalavimai nieko nereiškė, jie nieko ir nereiškė, nes netruks čičinskis, kurie sušuks: — Nepazvaliu!

Lygiai tas pats dabar atsitiko su pastangomis rasti protiną sutarimą bendradarbiauti su Lietuvos Diplomatiniu korpusu. Krikščionys atsako, — ne, mes geriau bendradarbiausime su tuo noresime, su kiek vienu atskirai, separatiskai, „partizaniskai“ mes, gal kokių specialių savo diplomatų pasiskirsime. „Draugas“ kartą tvirtino, kad Vlikas net ministerius svetimos valstybės galys paskirti, — ten, kur labai katalikiškos tų kraštų vyriausybės, kaip Italija, Lietuvos suverenumo oficialiai nuo Musolinio laikų nesiruošia atpažinti...

Taip lietuvių visuomenei pasakojamos štukos, norint užnugdyti sveiką supratimą, jog visos Lietuvai dirbančios jėgos užsieniuose turi subordinuotis pirmiausia Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės principui, Lietuvai, o ne kokio bloko „valdžiai“.

Išvados turėtų būti apčiuopiamos. Paskutiniai Vliko balsai-

ir sujaukė visus planus ir visus projektus. Ir taip tenka gyventi.

Ilgai dar galima būtų dalintis mintimis šia tema, Bet ir šios trumpos žinios vaizdžiai parodo, šios simpatingos visuomenininkų šeimos pozityvius bruožus.

Ponai Petroniai yra vedę 1933 metais, turi dvi dukreles — Filiomeną ir Vidą.

Reikia pridurti, kad p. Petronis — muzikalus žmogus. Dažnai parengime jį randame su smuiku. Ir dukra Filiomena paveldėjusi tėvo muzikalumą, — ji karštai mokosi skambinti fortepionu. Kai atėjo pas mokytoją, tai be pareiškimo, kad ji nori mokytis, dar pasipasakojo:

— Tėveliai sako: „Reikia Filutę leisti mokytis pas p. Kardeleliu, lietuvių mokytoją, o tai dar ko gero, su vaikiškas lietuviškai negalima bus susikalbėti...“ Ir šis pasipasakojimas lietuviams taip pat daug pasako ir, be abejo, yra labai reikšmingas šiai tikrai lietuviškai visuomeniškai, profesionaliai i tautiškai susipratusiai šeimai, kuri gali būti geru pavyzdžiu ir visiems lietuviams.

Beje, neužmirština, kad p. P. Petronis yra centrinio KALB-LOKO narys ir jo prezidiumo kasininkas, aktingai dalyvauja Kanados Lietuvių Bendruomenės organizavime ir yra Kanados Lietuvių Tarybos kan didatas ir Krašto Taryba.

Bus daugiau.

Vasario 16 gimnazija baigia mokslo

metus

Vokiečių Vyriausybės Atstovai reiškia pasitenkinimą

Viso laisvojo pasaulio lietuvių sudėtos. paskutiniaisiais metais aukos Vasario 16 gimnazijos išlaikymui, nenuėjo vel tui. Nors ir su dideliais materialiniais ir kitokiais sunkumais gimnazija išvarė didelį ir platų barą lietuviškojo jaunimo švietimo dirvoje. Nežiūrint buvusių nuolatinių emigracinių trukdymų ir daugelio moksleivių išemigravimo, šio mis dienomis mokslo metus baigia 76 berniukai ir mergaitės. Baigiamoji aštuntoji klasė, iš kurios metų bėgyje iš-emigravo 7 moksleiviai, liko labai neskaitlinga, bet tikimasi, kad likusieji sėkmingai iš-eksaminuosis mokyklų vadovais ir parodė ypatingą susidomėjimą lietuvių tremtinių pastangomis ir sugebėjimais išlaikyti savo jėgomis ir aukštame lygyje savas tautines mokyklas ir net gimnaziją su dideliu mokinių bendrabučiu.

Kovo 28 dieną baigėsi mokslo metai. Aštuntosios klasės mokiniai jau kovo mėn. 18 dieną pradėjo laikyti baigiamuosius egzaminus. Einant vokiečių gimnazijų egzaminų taisyklėmis, egzaminai laikomi raštu, tik rašomąjį parašius nepatenkinamai, kartojami žodžiu.

Kovo 28 dieną, išleidžiant pirmuosius abiturientus, mokiniai išsiskyrė atostogų iki balandžio 17 d., kada rinksis vėl pradėti naujus mokslo metus.

Mokinių skaičius žymiai padidės, nes vietoje kelių išvykusių abiturientų į pirmąją klasę įstoją per 20 naujų mokinių, kurių 14 parousė prie gimnazijos veikiantį pradžios mokyklą. Ir ši mokykla duoda aiškų pateisinimą jai suteiktų teisių priimti mažuosius iš kitų stovyklų, patalpinant juos gi gimnazijos mokinių bendrabutyje. Tokiu būdu skaitoma, kad naujųjų mokslo metų pradžioje susirinks Vasario 16 gimnazijon pilnas 100 moksleivių testis mokslo. Taip pat yra paduota prašymų ir iš kitų stovyklų priimti ir šiais metais naujų mokinių į Diepholzo lietuvių pradžios mokyklą ir mokinių bendrabutį. Manoma, kad mokinių bendrabutyje ateinančiais mokslo metais reikės išlaikyti apie 120 mokinių. Ir čia kyla klausimas, ar iš-tversime, ar surinksim ir au-kosime tiek, kiek reikalinga ir bus jų išlaikymui? Tik nuo mūsų visų priklausys ar šita tyje. Prašome tuo reikalu padideli būri besimokančios lietuviškos jaunomenės toliau veikimo. Ženkli galima gauti paliksim sau, ar dėl pageilė-ti adresu: KLB-LOKO Vas. 16 tų centų atiduosime juos aukkomisijai, 7722 George St., Vilniet vokiečių mokykloms, vo-lc Lasalle, Montreal, P. Q.

kiečių dvasioje ir vokiečių kalboje? Pagalvokime ir pasisakykime tai šiandien, kad nereiktų nutraukti to gražaus ir kilnaus darbo mokslo metų viduryje.

Mokslo metams baigiantis gimnaziją lankė ir tikrino Vakarų Vokietijos vyriausybės atstovai. Tai Žemutinis Saksonijos Vyriausybės Įgaliotinis Tremtinių Reikalams, turintis atsakomybės teisę tik pačiam Ministeriui, Oberbergernugrat Dr. Geffers ir Švietimo Ministerijos tiesiogis ats-tovos Oberstudien direktor Schrotter. Šis pastarasis yra buvęs Meksikoje ir JAV-bėse, kaip ten gyvenančių vokiečių mažumos mokyklų vadovas ir parodė ypatingą susidomėjimą lietuvių tremtinių pastangomis ir sugebėjimais išlaikyti savo jėgomis ir aukštame lygyje savas tautines mokyklas ir net gimnaziją su dideliu mokinių bendrabučiu.

Abu aukštieji svečiai aplankė ne tik bendrabutį ir visas klases, bet pasikalbėjo trumpai ir su kiekveinu mokiniu, kaip gimnazijoje, taip ir pradžios mokykloje. Po to turėjo pasitarimą su gimnazijos Pedagogų Taryba ir jai išreiškė didžiausią savo pasitenkinimą rastąja tvarka, mokinių ir mokytojų personalu. Dr. Geffers pabrėžė, kad jo patyrimu ir atliktu patikrinimu Vasario 16 Gimnazijos lygis yra žymiai aukštesnis už visas kitas tremtyje veikusias ar veikiančias šios rūšies švietimo įstaigas. Abu valdžios atstovai pažadėjo ir ateityje ne tik padaryti kliūčių, bet remti visomis išgalėmis Vasario 16 Gimnazijos teises ir sėkmingą lietuvių tremties jau nuomenės švietimo darbą, kurį su tokiu nepaprastu pasišventimu, pasiryžimu ir tautiniu susipratimu vieningi viso laisvojo pasaulio lietuviai pasiėmė nešti ant savo, fabrikuose nuo darbo pavargusių pečių.

* * *

KLB-LOKO KOMISIJA Vasario 16 gimnazijai remti prašo visas lietuvių kolonijas išrinkti komisijėles ar bent po vieną asmenį specialiai šiam reikalui ir prisiusti jų adresu. Jų uždavinys — mobilizuoti Vasario 16 Gimnazijai lėšas. Tam tikslui iš Tremties yra gauti specialūs pašto ženklai, už kuriuos gautos lėšos yra skiriamos Vasario 16 Gimnazijai ir lietuviškos mokykloms tremtinių bendrabutyje. Prašome tuo reikalu padideli būri besimokančios lietuviškos jaunomenės toliau veikimo. Ženkli galima gauti paliksim sau, ar dėl pageilė-ti adresu: KLB-LOKO Vas. 16 tų centų atiduosime juos aukkomisijai, 7722 George St., Vilniet vokiečių mokykloms, vo-lc Lasalle, Montreal, P. Q.

KULTŪRINĖ KRONIKA

ZYMESNIEJI SIŲ METŲ SUKAKTUVININKAI

Spalio 1 d. sueis 350 metų, dybės" redaktoriui ir daugelį Karaliaučiuje mirė Jonas Bretkūnas, pirmas lietuvių kalbą išvertęs visą Bibliją, išleides "Pastilą", tobuliau perredagavęs lietuvišką giesmyną ir išleides kitų tos rūšies darbų bei palikęs rankraščių. Sausio 21 d. suejo lygiai 100 metų, kai Birželiuose, Linkuvos val., gimė vienas iš žymių lietuviškojo teatro kūrėjų **Gabrielius Landsbergis**, žinomas Zemkalnio slapyvardžiu, autorius kelių dramų (Blinda, Birutė, Jurgis Durnelis ir kt.), spaudos bendradarbis ir Vilniaus "Rūtos" teatro aktorius ir veikėjas dar cariniais Rusijos laikais. Jo sūnus architektas, Vilniaus vyr. inžinierius prof. V. Zemkainis dabar gyvena Australijoje.

Vasario 27 d. suejo 100 metų kai gimė **Tadas Daugirdas**, archeologas, rašytojas, Kauno miesto muziejaus steigėjas ir vedėjas, pastovus lietuvių spaudos bendradarbis. Jo veikalai: "Pagirėnų gobtuvės", "Palmonas ir Girgžduta" ir kt. "Kauno Archyve" jis atspausdino savo dienoraščius apie archeologinius kasėjimus ir t. t.

Balandžio 26 d. sueina 100 metų išleides daugybę lietuvių tautai nusipelnęs **Otto von Mauderode**, spaudos draudimo metu išleides daugybę lietuvių knygų, kurios knygnešių buvo slapta gabenamos per sieną į Lietuvą. Jis leido ir lietuvišką laikraštį "Apžvalga".

Rugpjūčio 15 d. sueis 100 metų kai gimė daugelio evangelikų giesmynų rašytojas ir autorius "Jeruzales Išpustijimas", **Kristupas Jurksaitis**. Gruodžio 6 d. sueis 100 metų kai Ažitėnuose, Krakių val., prieš 50 metų miręs, gimė **Mikalojus Katkus**, "Aušros" bendradarbis ir "Balanos gadynės" autorius.

Birželio 28 d. sueis 20 m. kai mirė ir spalio 21 d. sueis 90 metų kai gimė žymiausias lietuvių tautos prisikėlimo poetas **Jonas Mačiulis** - **Maculevičius** - **Mai-ronis**, kunigas, profesorius, rektorius parašęs "Pavasario Balsus", "Jaunąją Lietuvą", "Rasinių Magdę", "Lietuvos Istorią" ir kitus veikalus.

Sausio 3 d. suejo 80 metų kai Mediniuose, Pasvalio val., gimė ir birželio 1 d. sueis 10 metų kai mirė, Vasario 16 d. akto signataras, ilgametis ir populiarus Kauno miesto burmistras **Jonas Vileisis**, padaręs didelių miesto reformų, įvedęs kanalizaciją ir vandentiekį, pastatęs Kauno miestui du modernius tiltus per Nemuną ir Nerį, suorganizavęs Lietuvos miestų sąjungą, buvęs "Lietuvos Žinių" (1909 metais) steigėju ir redaktoriu, "Savival-

dybės" redaktoriui ir daugelį Karaliaučiuje mirė Jonas Bretkūnas, pirmas lietuvių kalbą išvertęs visą Bibliją, išleides "Pastilą", tobuliau perredagavęs lietuvišką giesmyną ir išleides kitų tos rūšies darbų bei palikęs rankraščių.

Sausio 28 d. suejo 80 metų kai Stempliuose, Švėkšnos v., gimė Vasario 16 d. akto signataras prel. prof. **Kazimieras Šaulys**, dabar gyvenęs Šveicarijoje, "Nedėdienio Skaitymų", "Draugijos" ir kitų laikraščių bendradarbis ir "Socialogijos" veikalo autorius. Rugpjūčio 20 d. sueis 80 metų kai Šilgaliuose, Slavikų val., gimė **Pranas Būčys**, vyskupas, profesorius, VD Univrsiteto rektorius, "Varpo", "Apžvalgos", "Draugijos" bendradarbis, autorius daugelio teologinių knygų, kaip "Apologetika", "Teologijos enciklopedija" ir tt. Pernai mirė Romoje.

Šiomet sueina 60 metų gimimo sukaktuvės kaikiurims žymesniems lietuviams: Sausio 3 d. suejo 60 metų, kai gimė žymus Lietuvos medikas rokiškėnas profesorius **Dr. Vladas Lašas**, vienas iš pagrindinių Lietuvos Vytauto Didžiojo universiteto kūrėjų, ilgametis jo medicinos fakulteto dekanas, fakulteto rūmų statybos organizatorius, daugelio mokslinių darbų ir Fiziologijos vadovo auorius, lietuvių mitybos tyrėjas ir spaudos bendradarbis — "Lietuvos Žinių", "Lietuvos", "Medicinos" ir tt. Prof. V. Lašas buvo visuomenininkas ir Lietuvos Steigiamojo Seimo narys. Bolševikams užėjus, jis buvo degraduotas ir dabar apie jį nieko nežinoma.

Vasario 28 d. suejo 60 metų nuo poeto **Edmondo Steponaičio** gimimo (Sintautuose). Tai buvo labai gabus poetas, bet mirė vos 16 metų sulaukęs. Jo eilėraščių rinkinys buvo išspausdintas jau jam mirus.

Balandžio 4 d. suejo 60 m. kai Lukšiuose, Jurbarko val., gimė **Antanas Giedraitis**, literatūroje žinomas A. Giedraus vardu, vaikų laikraščio "Žibu-rėlis" steigėjas ir ilgametis redaktorių, rašęs daug pasakėčių, išleides daugiausia vaikams taikomų knygų. Paskutiniū metu jis yra išleides lietuviškų pasakų rinkinį. Dabar Antanas Giedraitis - Giedrijas yra Vasario 16 gimnazijos Diepholze direktorius. A. Giedraičiui-Giedrijui šia proka linkme geros sveikatos, ilgiausią metų ir gražiai auklėti lietuviškąjį tremtyje jaunimą.

Rugpjūčio 23 d. sueis 60 metų **Konstantinui Jablonskiui**, garsiojo lietuvių kalbos žinovo ir rašomosios lietuvių kalbos tėvo Jono Jablonskio sūniui, istorikui, išleidusiam mokslinių veikalų: "Istorijos Archyvas" I t., "Lietuviški žodžiai senovės aktuose", bendradarbiausiam "Praeity", "Tautoj ir Žodį", "Archyvum Philologikum" ir kt. K. Jablonskis bu-

žemiau Girduvos (Gerdawen) pasukti į vakarus, į Alną. O ją perkirtus žemiau Friedland, sieną vesti palei Frischingo upės tiesiai į Aistmares (Frisches Haff). Piluvos (Pilau) uosto apsaugai reikėtų paimti Aistmarių siauros juostos smiltynų bent 25 km.

Šitai būtų pasiektos Aistmarės, gautos Piluvos uostas, įgytas Sembos gintaro krantas su eule pajūrio kurortu ir, svarbiausia, pats Karaliaučiaus uostas su "Karaliaučiaus jūros kanalu" (Koenigsberger Seekanal) atitektų Lietuvai. Į šitokių sienų ribas įeity visa antroji plentų linija, kuri nuo Unguros per Girduvą ir Friedlandą pasuka ant Teplavos. Beveik lygiai tuo pat keliu eina ir geležinkelio linija. Karaliaučiu ir iš pietų pusės būtų garantuotas šio toks užnuga is. O už Lietuvos ribų likusieji Aistmarių plotai turėtų gerą ryšį su Elbingo autostrada, kurios tik mažytė dalis prie Karaliaučiaus atitektų Lietuvai. Tokiu būdu čia projektuojamos Lietuvos sienos už jos likusiųjų plotų nepalieka neorganizuotai išblaškytų. Naujos Lietuvos patektų ant Almos upės po D. Karo pastatytosios didžiosios elektros jėgainės (Ostpreussenwerk), kurių tinklo dalis, žinoma, paiktų ir už Lietuvos ribų.

Šitokiomis sienomis susidarytų Lietuvai jūros kranto nuo Šventosios iki Pilavos 300 km.

Neskaitant jau Klaipėdos krašto, dėl kurio čia iš viso nebekliame klausimo, į Lietuvą patektų naujai apie 13.000 qkm. su (pagal prieškarinės statistikas) apie 900.000, o gal ir 1.000.000 gyventojų. Čia naudoti duomenys iš 1940 m., kai Karaliaučius turėjo 339.000 gyv. Lietuva valdytų dar Tilžę (1940 m. — 58.000 gyv.), Įsrutę su 45.000 gyv. ir Gumbinę su 21.800 gyv. Visus tuos skaičius, žinoma, reikia labai reliatyviai priimti, nes dėl šio karo, kietos bolševikų okupacijos ir mišnių išbombardavimų niekas šiandien negali net apytikriai pasakyti, kiek gyventojų susirinko ar liko tuose plotuose. Pravedant čia nurodytas sienas, Lietuvai tek-tų kaip kompensacija už vokiečių per abejas okupacijas (1915 — 1918 m. 1941 — 1944 m.) negailestingai naikintus miškus, bent aštuoni didoki girių masyvai.

Po gražiąją Lietuvą

Kriūkai. Miestelis. Jis pasiekiamas garlaiviais ir Kauno — Jurbarko linijos autobusais. Marijavičių koplyčia, ant pat Nemuno kranto, sausais pušynais apsuptos miestelio apylinkės; karo metu žuvusiųjų kapai, kurie yra Svetušino dvaro sode. Netoli Kriūkų už 3 km yra

Paežerėliai. Aplinkui bažnytkaimį kerojasi sausi pušynai, čia pat yra Nemunos ir gražūs krantai. Apylinkėse ir bažnyčios šventoriuje yra originalių, iš medžio šaknų sukal-tų kryžių. (Vienas toks stovėjo V. D. Muziejaus sodelyje prie paminklo kritusiems už Laisvę). Toliau ant kalno už 3 km, labai gražioje vietoje, yra

Ilguva. Dvaras. Seniau čia gyvenęs garsus lenkų muzikas Mlynarskis (miręs 1936 m.), pas kurį lankydavosi komp. šimkus. Dvare yra medinė koplyčia, kapinės ir gražus Nykos slėnis. Už poros km yra Nykos upelis, prie kurio yra Mišūnų piliakalnis, o už trijų km ir Panykio piliakalnį, kurie sudarė lyg užvarą kryžiuočiams veržtis į Lietuvą. Toliau už 10 km yra

Ploščiai, miestelis. Ploščių piliakalnis, ant kurio mėgdavęs būti Dr. V. Kudirkas. Čia tankumynuose knygnešiai slėpdavę savo gabenamas knygas, ir kad rusų žandarai bijotų naktimis gaudyti, buvę skeldžiami gandai, esą, piliakalnyje vaidinasi. Seni žmonės atmena, kuriuos namuos 1885 m. gyveno iš šakių nuo rusų žandarų pabėgęs V. Kudirka ir kurioje vietoje buvo areštuotas. Antras piliakalnis yra Stulgių k., kuris lengvai pasiekiamas iš Raudonės garlaivių prieplaukos. Be to, tuoj už Ploščių miestelio giliame rave, prie iš žemių besiveržiančio šaltinėlio, yra pastatytas su Šv. P. Marijos paveikslu altorius. Ši vieta žmonių laikoma stebuklinga ir gausiai lankoma. Toliau už 15 km yra

Gelgaudiškis, bažnytkaimis. Pažymėtina, buvusio Gelgaudiškių dvaro senas parkas; dvoro rūmuose buvo vaikų prie-glauda; prie miestelio ant Nemuno kranto stovįs Maštaičių piliakalnis. Prieš d. karą Gelgaudiškių piliakalnis priklausė Medardui Komarui. Be to, Gelgaudišky buvo didelė plytinė ir modernus motorinis malū-

vo Lietuvos Akademijos narys. Koks jo likimas dabar, nežinoma.

Spalio 22 d. sueis 60 metų žymiam pedagogui, gimusiam Navickuose, Alytaus ap., **Juozui Geniušiui**, daugelio laikraščių bendradarbiui, ypač "Mokyklos ir Gyvenimo" žurnalo bendradarbiui, kurio likimas taip pat nežinomas.

(B. d.)

Pramoningumo atžvilgiu, gaudama tąsą agrarinės Lietuvos, nes ir Rytprūsioje, kaip žinoma, vyrąja perdėm žemės ūkis, Lietuva įgytų tik tris pramonės centrus: Karaliaučiu, Įsrutę ir Tilžę. Pirmieji du, palyginti, yra žymūs pramonės cukraus, kitų maisto produktų, rūkalų, cemento, muilo, medžio apdirbimo srityje. Tilžėje ir Karaliaučiuje yra žymūs popierio ir jo dirbinių fabrikai. Tik Įsrutėje yra tekstilės, tik Tilžėje yra odos pramonės. Metalų ir mašinų (ypač žemės ūkio ir laivų) dirbtuvių bei fabrikų tėra tik Karaliaučiuje. Galima sakyti, nėra didesnių nei stiklo, nei cheminės pramonės įmonių, jei neskaityti celulozės fabrikų.

Čia nubrėžtosios sienos yra tik tas minimumas, kuris, valdant Lietuvai Karaliaučiu, turi būtina įeiti į jos plotą. Bet tas minimumas yra per silpnas, kad jis galėtų iš pietinės pusės didmiesčiui Karaliaučiu patiekti užtenkamai ūkinės erdvės.

Tardami lenkus turint pilną teisę disponuoti jų 300 metų valdytąją Varmiją, ir nereikšdami nei mažiausios pretenzijos į Mozūriškuosius Rytprūsio plotus, siekiame pritaikyti Lietuvos naudai palankesnią principą tuose senųjų prūsų plotuose, kuriuose gyveno lietuviams artimi senprūsiskiai notagai (Alnos kair. krante) ir bartai (dešin. Alnos pusėje iki Mozūrų ežerų). Tad Lietuvai turėtų priklausyti žemės iki Varmijos pasienio miesto Braunsbergo mlenkų pusėje).

Pagrindo šitokioms sienoms pageidauti Lietuvai duoda be kitko ir vad. "Potsdamo linija". Pritaikant ją Lietuvos interesams, riba reikia vesti Varmijos pasieniu per Bartensteina, į Schippenbeil (lietuvių). Toliau siena būtų atremta į Mauerio ežerą, o nuo jo jau mums aprašytoji ir žinomoji ji ir žinomoji siena mžr. žem. Nr.). Šitokiu būdu Lietuva valdytų lietuviškai senprūsiską Rytprūsio dalį, kai kita Rytprūsio dalis, su Varmija ir Mozūrų kalbos plotu dalis atitektų lenkam.

Ir nustačius Lietuvai reikiamas sienas, atrentas į pra-eities duomenis ir ekonominius reikalavimus, susiduriame su Karaliaučiaus problema, nes į Karaliaučių gali surasti argumentų ir kaimynai. Todėl į šį klausimą pažvelgsime atskirai istoriniu ir ekonominiu požiūriu. Bus daugiau.

Toliau už 22 km yra **Sudargas**. Miestelis. Susiekiamas buvo vykdomas garlaiviais ir autobusais. Ypatin-gai žavingi Panemunės pievose esantieji ežerėliai. Gražūs Sudargo apylinkės vaizdai — vadinama Lietuvos vakarų Šveicarija. Dar pažymėtina aukščiausias visos Panemunės kalnas ir Vorpilio piliakalnis; Raguvo daubos, kur esą dažnai vaidindavosi; Burgaičiuose — Kalmukšulinis, kurį per Krakusmetį 1831 m. buvo išsikase gyventojų egzėkucijai stovėję kalmukai savo arkliams girdyti. Būdingi dar vietovardžiai: Mikų kalva, Didvyžabalys, Zvėrinčius, Milžkapis, Sakotiškis, Kieplynė, Varoškalis ir Kinelis. Gyventojai žino daug pasakojimų. Sudargo paylinkė yra kalnuota ir labai graži. Pačiame kampe tarp Nemuno ir Vokietijos sienos yra gražūs pušynai. Sudargo katalikų kapu-se yra paminklas Lietuvos knygnešių tėvui kun. Sederavičiui. Čia spaudos draudimo laikais buvo pats knygų gabenimo centras.

AMERIKIETĖ PRIMITIVIS TĖ IR JUGOSLAVAS SKULPTORIUS

Toronto Meno Galerijoje ra sime nepaprastą kontrastą. Pa rodoje kartu su senelės Moses primityviais tapybos darbais rodoma ir Ivan Mestrovic'iaus skulptūrą. Šitos dvi parodos pasidėjo sausio mėn. 11 d. Mes-trovic'iaus užsibaigė vasario m. 4 d. ir Grandma Moses darbai pasiliko iki kovo mėn. 2 d.

Tai yra pirmoji kanadiška paroda, kurioje rodoma gerai žinomos Amerikos primityvistės darbai. Ji pradėjo paįsvti būdama jau nebe jauna. Jai tai buvo pramoga ir dabar pasiekė garsumo. Grandma Moses dabar jau turi 92 metus ir ji daugiausiai paišo krašto-vaizdžius iš savo gimtinės Eagle Bridge, New iorko vals-tijoje.

Savo paveikslams ji pasirenka tipiškus įvykius, kaip svečio apsilankymą ūkyje, grupę žmonių prie bažnyčios po sek madieninių pamaldų, arba kalakuto, kuris paskirtas vaišėms, gaudymą ūkininko kieme. Ji atvaizduoja laimingą, judrų ir talingą gyvenimą.

Grandma Moses priklauso primityvistų mokyklai, bet jos paveikslai nėra vaikiški; jos darbai žvelkia į vaikystės laimingiausius įvykius. Tuose paveikluose neraišme ginču, baimės arba troškimo. Kodėl yra jos paveikslai tokie populiarūs? Iš to fakto, kad jos 25 paveikslai parodoje įkainuoti per 50.000 dol., galime susidaryti vaizdą, kad šita Amerikos kaimo moteris yra vertinama.

Ivan Mestovic yra viena iš Nukelta į 7 psl.

Aidai iš tėvų žemės

ROMANĄ. APIE NAUJĄ K. BORUTOS

Ir tamsiausią naktį švystelėti netikėta šviesa, ir gal todėl ji tik šviesa būna skaisti. Mums gerai žinoma, kokios sūtemos užgulė mūsų tėvynę, kokia naktis prislėgė bent mažiausią kūrį rybos, literatūros, kultūros apraish.

Todėl ir nenuostabu, o kartu lyg ir miela, kai atsitinka be veiks nepatikimas reiškiny. Čia kalbame apie šiomis dienomis „Terra“ leidyklos išleistą K. Borutos romaną „Baltaragio malūnas“.

Trumputė istorija. Lietuvoje minimąjį romaną „Baltaragio malūnas“ išleido 1945 m. išleido, kaip ir visas kitas knygas, valstybinė leidykla.

„Baltaragio malūnas“ susilaukė nepaprasto pasisekimo ir susidomėjimo. Bet tai tęsiasi vos keletą mėnesių, kol NKVD įsakė surinkti romaną ir sudeginti. Viduramžių laukuose deginamas „Baltaragio malūnas“.

Kelios dešimtys egz. romano atklydo pro geležinę uždangą, nes bolševikiškomis knygomis prekiaujantis New Yorko knygyneas „Baltaragio malūną“ atsigabeno pardavinėti JAV-se. Bet greit ir iš New Yorko knygyneas „Baltaragio malūnas“, nors ir čia literatūros mylėtojai atkakliai jo įsiekio. Į visų pasiteiravimus New Yorko knygyneas atsakydavo, kad jau išparduotas, bet tikrovėje vos vienas kitas egzempliorius pavyko įsigyti šiaurės geležinės uždangos, kol atlikė žinia iš Lietuvos, kad „Baltaragio Malūnas“ uždraustas platinti ir iš knygyną surinktas sunaikinimui.

Po kiek laiko pasiekė dar liudnesnė žinia: „Baltaragio Malūno“ autorius Kazys Boruta, vienas išimčių rašytojų, poetų, išstremtas į Sibirą.

Savaime kyla klausimas, už ką Boruta buvo išstremtas, kiek dėl to galėtų būti kaltas „Baltaragio Malūnas“.

Knygos mylėtojai šiaurės geležinės uždangos iš rankų ir rankas grąžintė keletą sudėvėtų „Baltaragio malūno“ knygų, gėdindamiis vertingu kūriniu, kartu įsiekdami atsakymo į daugelį klausimų...

Kas užkliuvo Kremliaus cenzorių akyse „Baltaragio Malūne“? Atsakyti nelengva, nes „Baltaragio malūnas“ nei viena mintimi, sakiniu neliečia jokios politikos, klasių kovų, kolchozų, soclenktynių.

Tai kūrybiškai, tvirta rašytojo ranka ir karšta širdimi parašytas veikalas apie pasakišką „Baltaragio malūną“ ir jo šeimininko likimą, kuris važinėjo obolmušiais žirgais, rinkosi sau pačią plačioje apylinkėje. Tai tolimos praeities legenda, tolimos politikai, nūdienos painiavoms. Ir vis tik romanai reikėjo sudeginti ant NKVD laužo!

Daug pasakanti istorija. Daug pasakanti apie nūdienines Lietuvos okupantų pastangas užgniaužti kūrybinį žodį, užversti širdis ir protus agitaciniu šlamštu, sužaloti kūrybinės minties ir skonio pajutimą.

„Baltaragio malūnas“ nesiuderina prie agitacinio šlamšto, prie visokių „Kalvių Ignatų teisybių“, prie suluošintų rašymų minties, prie tos apkuriantos propagandos riksmo ir apakinančios tamsos.

Kazio Borutos veikalas sužibo tikru deimantu tarp propagandinių stiklagalių, jo nuširdi, kūrybiška knyga teikė poilsį propagandinio alaso užkautom ausim. Skaitytojas palyginimu galejo susivokti, koks bjaurus kūrybos sunikinimas vyksta nuostabios tautos sakos ir danų šalyje, kai raštininkiškos knygos ir brošiūrų drumzlėse pasirodė tikrai vertingas veikalas — „Baltaragio malūnas“.

Ir to užteko, tur būt, kad autorius užsitarnautų tremtinio bausmę, o jo keli egzemplioriai šiaurės geležinės uždangos virtų tremtiniais. Tamsos ir knygų laužų atšvaistėse „Baltaragio malūnui“ nėra vietos, jis gali būti laisvas ir įvertintas tik šioje pusėje, kur nepasiekia Kremliaus cenzorių ranka.

Vertingą patarnavimą knygos mylėtojai, padarė puikiais leidiniais ūmai pasireiškusi leidykla „Terra“, išleisdama taip įdomų ir vertingą veikalą „Baltaragio malūną“.

Apie „Baltaragio malūno“ originalumą, žodinę kalbą, nuotaikingą stilių teks pakalbėti kitu kartu. Šia proga džiugu pastebėti, kad ir išleidimas tikrai gražus. Gal būt nebus perdėta, jei pasakysim: tebūnie tai nesugriaujamas paminklas mums kovotojams dėl lietuviškos kūrybos, rašto. L. D.

— Iš Anglijos į Montrealį atvyko inž. chem. Mečys Kriaučionis. Tikisi įsikurti Montrealyje.

Mokslo-technikos naujienos

NIAGAROS JĖGAINĖS.

Niagaros upė, skirianti JAV ir Kanados teritorijas, išteka iš Erio ežero ir įteka į Ontario ežerą. Abiejų ežerų vandens paviršių skirtumas yra lygus 327 pėdoms, o upės vidutinis debitas apie 200.000 kubinių pėdų per sekundę (sutrumpintai kps). Iš tos vandens energijos galima būtų gauti per 4 milijonus kilovatų arba apie pusę milijono arkliai jėgų.

Šiuo metu JAV ir Kanados hidroelektrinių jėgainių ant Niagaros upės bendras galingumas siekia 1.163.000 kilovatų. Abi valstybės naudoja vandenį pagal sutartį, kurioje numatyta lygios teisės. Sutartis apsaugo Niagaros krioklio gamtovaizdį, kuris sutraukia tiek daug turistų. Turizmo laikotarpiu, kuris tęsiasi nuo balandžio pradžios iki spalio galo, su turtis įpareigoja praleisti per krioklį dienos metu 100.000 kps, o nakties metu pusę to kiekio. Likęs vandens išteklis gali būti panaudotas jėgainėse. Kitų metų laikotarpiu gali būti panaudotas visas vanduo.

ALBINAS S. TREČIOKAS dirba SLA narių naudai virš 25 metų. Buvo SLA seimuose „rinktas į Apšvietos ir Finansų komisijas ir pavyzdinai dirbo jose 10 metų. Taip pat be pertraukos yra SLA 245 kuopos ir 5-to apskr. valdyboje virš 25 metų. Be to, jis yra New Jersey ir New York valstijų pripažintas apdraudimo žinovas. Todėl visi SLA nariai yra prašomi balsuoti už Albiną S. Trečioką į SLA Centro Iždininko vietą. SLA 245 kuopos ir SLA 5-to apskr. Valdybos nariai.

Didesniam vandens ištekliai išnaudojimui, Ontario Hidroelektrinė Komisija projektuojama naujas jėgaines ant Niagaros bendro galingumo apie 900.000 kw. Tam tikslui numatyta iškasti du 50 pėdų skersmens tunelius vandeniu privesti prie jėgainių. Tunelių vienas paviršius bus išklotas dviejų su puse pėdų plienbetonio sluoksniu. Kiekvienas tunelis yra skirtas praleisti 20.000 kps vandens. Per vieną jėgainę maitinamos šešios 100.000 arkliai jėgų turėtos prie 300 pėdų vandens kritimo. Šis tunelis bus penkių mylių ilgio. Tai bus didžiausias vandens tunelis pasaulyje. Viso numatyto plano įvykdymui reikės iškasti 7 milijonus jardų uolos ir žemių, panaudojant 900.000 kubinių jardų betono ir 25.000 tonų plieno. Darbas numatomas užbaigti 1945 metais. Prie projekto įvykdymo dirbs apie 5.000 darbininkų. Kad pagreitintų ilgojo tunelio iškastimą, kuris sudaro svarbiausią darbų dalį, tunelis padalintas į 4 paskirus ruožus ir darbas vedamas lygiagrečiai visuose ruožuose skirtingu bendrovė.

Ontario hidroelektrinė komisija tures savo žinioje 1955 metams 66 hidroelektrines jėgaines bendro galingumo 2.657.000 kw, 2 pagrindines ir 6 atsargines šiluminės jėgaines bendro galingumo 598.000 kw. Dešimties metų jėgainių statybos programa (1945—55 metais), atsisie apie 900.000.000 dolerių, tame skaičiuje 157 milijonai dolerių teks naujiems įrengimams ant Niagaros upės. (Techn. Žod.).

AMERIKA PROJEKTUOJA ATOMINĘ JĖGAINĘ.

Atominės energijos jėgaines įrengimo galimybei kai kurie entuziastai numato galimybę netolimoje ateityje. Jie nurodo, kad galima būtų gauti uraną iš Atominės Energijos Komisijos, kaip pirmąjį kurą, ir paversti jį į plutoną, naudojant išskirtą tos transmutacijos šilumą garui gaminti. Tas garas būtų suvartojamas standartinėje turbogeneratoriuje elektros energijos gamybai. Kadangi atominės bombos projektui reikalingas uranas ir plutonas, programa nenukentėtų. Teorija yra aiški, tačiau tokiam procesui vartotini metalų ir medžiagų problema bei gamybos kaina turi būti istirta. Tas ty-

LAIKAS NELAUKIA

Apie tai, ką kalbėsime, jau ne kartą buvo rašyta Kandos hetuvių spaudoje, tačiau vis lieka kas nors nepasakyta arba nesuprasta. Ši kartą vėl apie mūsų studentiją.

Išvijoje atsiedūrusi jaunosioji tremtinių karta — moksleiviai, studentai jau kelintą kartą laiko sunkius gyvenimo egzaminus. Visi be išimties Kanadoje stengiamės tvirtai pastatyti koją, kad sušvitus laisvei galėtume žengti paskutinį žingsnį — atgal į savo šalį. Daug bartinis studentas privalo su dvi guba energija tam ruošis, kad grįžus į Tėvynę galėtų užimti vietą, kurį savo įnašą bus atidavęs. Siekti mokslo, kuris šiose sąlygose daugeliui yra tik svajonė.

Ar mes pagaivojame, kokia didelė atsakomybė mums uždėta apleidžiant Tėvynę? Ar pakankamai dar stiprus Tėvynės balsas mūsų širdyse? Ar pa mažu mūsų kovos dvasia nemigdo tolerinę muziką? Viso mis galimomis priemonėmis turime sulaužyti mūsų slėgiančią neziniją.

Lietuvių Akademiniis Sambūris organizuoja pagalbą mūsų studentijai. Savo maža auka leisime pajusti, kad suprantame mums laiko statomus reikalavimus. Šiandien labiau negu bet kada studentas prašo Tavo paramos, neatstunk jo ištiesios rankos, padėk jam ruošis atečiai. Laikas nelaukia.

Pranešimas.

Pranešu, kad sutinku duoti auką Stipendijų ir Pašalpų Fondui sumoje dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Parašas

inejimas numatomas atlikti per pusę metų. Jei išvados bus teigiamos, manoma, kad 75.000 kw jėgainė bus pastatyta per du ar tris metus.

LABAI KEISTI PATENTAI

Pasitaiko anekdotiškai skambanti patentuoti išradimų. T. v., išradimas: moteriška skrybėlė, kurios viršugalvyje yra puodukas su mūlo tirpiniu. Ši puoduką jungia guminė žarnelė su gumine pūsle, esančia kšėnėje. Paspaudus pūslę, mūlo burbulai kyla iš skrybėlės.

Kitas nemažiau keistas išradimas — tai spastai plivo kirmėlėms gaudyti. Jie sudaryti iš mažos tūtelės su prišitu siu-

lu. Tūtelė su atitinkamu jauku ar viliu, pritaikytu kirmėlių skoniu, nustumiama per burną į vidurius. Kirmėlė įkišus galvą, spastai užsidaro, ir laimikis ištraukiamas per gerkles lauk.

Yra ir toks išradimas — karstas atgyjančiam numirėliui. Prie karsto pritvirtinamas ilgas vamzdis, kuris išlenda iš kapo. Per vamzdį pravesta virvė, kuri pririšta prie skambalo. Kai pabudęs numirėlis nori sugrįžti į šį pasaulį, jis paskambina. Tokios pat vertės dar yra ir kitas išradimas: skaitiklis padėtiems kiaušiniams skaičiuoti, kuris pritvirtinamas prie vištos uodegos. (T. Ž.)

Tą vakarą Juozas nevalgė vakarienės...

... Ir jei sutiksime kada Juozą, neklauskite jo apie savo amžių. Jis jums niekad nepasakys...

Jonas Tumosas.

ISSIGYNIMAS

Traukinys ritmiškai dunda skrodamas Ontario lygumas. Lauke dar tamsu. Tik pavasario rėjančio oro srovėlė gaivina, čiai veržiasi pro pravertą langą.

Anicetas Žalys, patogiai sugūžęs luxus vagone, bando snasti, bet miegas neima. Jauims, rodos, ir užmigs, bet ir vėl pabunda, išgązdintas neprasto traukinio švilpimo.

Baubia, kaip bulius lėkdamas per kaimą, — piktai pagalvoja Anicetas. — Čia pat jau rytas, o aš dar akių žmoniškai nesudėjau. Bent valandėlė duotų užmigti. O kaip būtų gera! Bent sapne nukrisčiau į tėvynę. Nukrisčiau pas savo Daratėlę, kurią aš taip mylėjau. O ir dukrytė taip džiaugtųsi tėvelį pamačiusi. Jau šešerių metų mergytė būtų. Ką žin, ar tėvelį bepažintų? Kai palikau, dar toks mažas pipirukas buvo.

Ištojų į Vietinę Rinktinę. Galvojau — tėvynę ginsiu. Deja, vieną dieną — geštapas. Grotuotas vagonas. Salaspilis. Taip ir atsidiuriau ten, kur ir tūkstančiai mūsų. Atsidūriau net sudiev jai nepasakęs. „kupčiui“ savo mukulius nekiek visokių vargų iškentėta. Baisu ir pagalvoti. Šiandien viskas jau praeity. Ačiū Dievui, esu sveikas. Galėčiau gyventi. Bet kas iš to gyvenim-

mo, kad nėra... Jos, dukrytės! Juk tai mano visas gyvenimas. Bet argi aš kaltas? Ne! Tikriausiai ne!

Susimąsto valandėlei. Bando nusikratyti nepageidaujamų minčių.

Tikrai, tas gyvenimas. Ak, koks jis bjaurus. Jis ir mane, kaip šv. Petrą, privertė išsiginti. Kad nebūčiau išsigynęs, tikrai nevažiuočiau šiuo traukiniu. Tikriausiai dar tebe sėdėčiau beviltiškai tremtinių stovykloje. O ji — trauk jė devynios. Igriso! Kai prisimeni stovyklą, dar ir dabar neskaniai trenkia kukurūzais: ku kurūzų duona, kukurūzų koše, kukurūzų sriuba, kukurūzų... Taip kiekvieną dieną. Visi, kaip arai, pakėlę sparnus laukė, kad tik kur nors išskridus. Nesvarbu — kur. Tik ne čia pasilikti. Vistiek bus geriau.

Ilgai laukti nereikėjo. Žinia trenkė, kaip žaibas: Kanada ima nevedusius vyrus miško darbams. Jau ir komisija atvažiuo. Viskas būtų buvę gerai. Tik tas vienas žodelis „ne vedes“ nedavė man ramybės. Visą naktį prieš pasiūlydamas „kupčiui“ savo mukulius nekiek visokių vargų iškentėta. Baisu ir pagalvoti. Šiandien viskas jau praeity. Ačiū Dievui, esu sveikas. Galėčiau gyventi. Bet kas iš to gyvenim-

TRYŠ BANDANTIEJI

Rimas Bagdonas.

AIŠKIAREGIS

Kaistas tas gyvenimas! Žmogus tik keletą smagių akimirksnių savo gyvenime turi, bet juos tik ir tenori prisiminti. O visas liūdnesnis valandas stengiasi užmiršti, jas nuo savęs atstumti.

Guodžiasi žmogus, svajonėms stengiasi pagązinti savo gyvenimą, bet tie blankūs momentai jo nepalieka. Ir pasijunta, kad nėra kas daryti. Viduje dega noras, bet — ką gi veikti? Aplink keturios sienos, tarp jų stalias, sulūžusia koja kėdė ir lova. Lietus įkyliai barbena į stiklą. Bar-bar-bar... Pagaliau, žmogus stengiasi surasti ritmo ir tame barbenime. Ką daryti?...

Apsiaustas ant pečių, kepurė užsmaukta iki nosies, palenkia galvą ir eina. Kur nors visuras žmogų. Nesvarbu, koks jis bebūtų, bet kad, tik su kuo mi pasikalbėti. Ir sužinai, kad ir jis to paties nerimo jausmo iš namų išvarytas tapo.

Kelintoje vietoje susiranda stalias, kortos, o gal ir bonka. Proferansas prasideda; pulkutė, kaip ją tarmiškai vadina.

Vieną kartą, antrą kartą. Pa galiau toji grupelė vyrų jau sunkiai ir beperskiriama. Tik iš kasyklų ar liejyklas parėję, vos bepavalgę ir gal dar suodinu smakru, jau taip ir traukia. O ką bedarysi? Knygos? Geitai, kuris angliškai įkerta, jos pigios. O lietuviškos —

brangios. Pora dolerių. Aišku, kinas ar alus tai nebrangus. Bet ta knyga? O ką su jaja veikti? Paskaitysi ir gulėsi po lovą. Dar kitas prašys, kad jam paskolintum. Geriau pačiam iš kito skolintis...

Šiandien naujos kortų kaladės reikia...

Kai iš netyčių koks bičiulis su bonka užklysta, kortos laikinai pasimiršta. Pamažu, bet visuomet, užverda pašnekesys. Kas darbe gero. Kur kitas gyvena. Ir nepastebimai mintimis vėl grįžtame į Vokietiją. Gal tik dėl to, kad paskutiniaisiais metais ten, po karo ir bėgimo nelaimių, gavome atsikvėpti. Ten buvo šokta; ten gerta; ten mergina palikta... Ir visuomet, jei svečias Juozas nepažinodavo, vienas iš mūsų ketveriukės užklausia atėjusįjį:

— Gal nori, kad Juozas tau pasakytų, kiek metų gyvensi? Dažniausiai kiekvienas iš paklaustųjų mosteli ranka ir ką nors numykia. Juozas klausė, subara ir pašnekesys vėl randa sau naują vagą.

Bet daugelis, išskyrus mus keturis, nežino, kad Juozas daugiau niekad nepasakoja žmonėms apie jų amžiaus ilgumą. Niekados, nuo paskutinio jo karto...

Vilkijon užklydo Juozas visai netikėtai. Garlaivyje Nemunu plaukdamas į Kauną, suipažino su geltonkase Natalija, ir vieną vasaros sekmadienį nutraukė į Vilkiją jos aplankyti.

Puikus buvo vakaras. Išėję į sodą, susėdo ant suolo ir stebėjo į Vakarus nešantį vandenį Nemuną.

— Gal jums amžių pasakytų, panaiti? — Staiga juodu išgirdo balsą užpakalyje savęs. Prie vartelių stovėjo žilas senelis. Rankoje lazdyno lazda, per pečius sulopytas krepšys.

— Aš niekada neklystu... — Oh, ką tu čia, tėvuk... — pradėjo Juozas.

— Ne, Juozai, jis tiesą sako, — baimingai pertraukė jį Natalija. — Dar niekad nesuklydo. Duok jam kairę ranką. Tegul jis tau pasakys.

Nenoromis Juozas ištisė kai riąją. Per vartelius įėjęs, senelis drebančiomis rankomis paėmė Juozo delną, ir, pirštu pavadžiojęs, tare:

— Ponaiti, sulauksi šešiasdešimt vienerių metų.

— O kas paskui?

— Tai viskas. Matysi daug kraštų, tai ir tiekios gyvenimo užteks.

— Gerai, jau gerai, — nekantriai tarė Juozas ir, išėmęs iš kišenės sidabrinį, ištisė senukui.

— Ne, jis niekad pinigų neima, — perspėjo jį Natalija.

— Oho! Tai šia, tėvuk, — ir atidavė likusius pokelyje aštuonis papirosus.

— O ponaitis?

— Aš nusipirksiu.

— Tai čia ir jums vienas. Man ir užteks.

Ir, padavęs Juozui vieną papirosą, senelis dingio vakaro dvelkime...

VEDA SKTN. INŽ. J. BULOTA.
VYČIŲ IŠKYLA

Kovo 22 d. Toronto skautai vyčiai turėjo išvyką į Oshawą, kur vyko Toronto Metropolitan Area vadų suvažiavimas-konferencija.

Nors oras ir nepalankus buvo tą šeštadienį, bet vyčių veidai puošiasi šypsena, kad po savaitės sunkių darbų fabrikuose, galės išvykti iš miesto ir žvilgtelėti į gamtą nors pro auto langą. Nuo parapijos salės lygiai 4 val. išvyksta septynios lengvos mašinos, kuriose be vyčių dar matosi ir pilnos uniformose jūros skautai ir skautės tautinių šokių šokėjai.

Nors kelias ir netoimas, tik 35 mylios, skiria Oshawą nuo Toronto, bet iki pasiekiamo tikslą kelionėje užtrunkame per pusantros valandos laiko. Nes miesto trafikos neleidžia sparčiai iirtis į priekį.

Pagaliau tikslas pasiektas. Esame skautų žemės ribose. Vakaro sutema neleidžia gerai išžiūrėti į esamus pastatus, bet jėgas į vidų pajunti, kad tikrai patekai ten, kur skautai gyvena. O jų visas šimtas ar net daugiau.

Pasidaro ir mums kai kuriems keista, kai matai senučius prailigusius ir nuo amžiaus susilenkusius skautų vadus su trumpomis kelnaitėmis posėdžiaujant, sprendžiant jaunų vyčių problemas, nes vasarai artinantis jų be galo daug: stotant Area vadų suvažiavimas, skautiškas apmokymas, finansiniai reikalai ir daug kitų reikalų. Tai čia po sėdžiauja Toronto Metropolitan Area aukščiausieji vadai.

Mums atvykus, posėdžiui buvo pertraukti ir garsus sveikinimas nuskambėjo salėje. Tuo jau užsimezga bendros kalbos, vasaros prisiminimai, naujos pažintys ir t. p.

Laikrodžio rodyklė artėja prie šešių, programoje numatyta vakarienė. Nors ir buvome stipriai nusprendę nedalyvauti joje, bet teko kapituliuoti prieš šeimininkų norus. Po vakarienės prasideda meninė dalis, o ją išpildo skautai vyčiai specialiai pakviesti. Dainoms vadovauja v. s. VI. Šarūnas. Čia galingai nuskamba ju reivių Maršas" ir tyliai „Tyčiai Nemunėlis teka“, po jų keletą anglišku, skautišku dainų, ir, štai, prieš anglių akis pasitiko lietuviškas šokis „Malūnas“, po jo „Kalvelis“, ir koks didelis pasisekimas lietuviškų dainų ir šokių buvo, kad mūsų konferuotojas psktn. H. Stečius prailigusius ir nuo amžiaus susilenkusius skautų vadus su trumpomis kelnaitėmis posėdžiaujant, sprendžiant jaunų vyčių problemas, nes vasarai artinantis jų be galo daug: stotant Area vadų suvažiavimas, skautiškas apmokymas, finansiniai reikalai ir daug kitų reikalų. Tai čia po sėdžiauja Toronto Metropolitan Area aukščiausieji vadai.

NAUJIENOS

PIRMAS IR DIDŽIAUSIAS LIETUVIŲ DIENRASTIS AMERIKOJE

NAUJIENOS visuose Amerikos miestuose ir užsienyje turi savo korespondentus ir nepaprastų gabumų rašytojus, žurnalistus.

NAUJIENOS duoda vėliausias, tikriausias ir geriausias pasaulines, nacionalines bei vietos žinias, straipsnius ir paveikslus.

NAUJIENOS talpina išvietintųjų lietuvių šeimų, giminių bei pažįstamųjų pajieškojimus ir jų atsisaukimus ir savo tautiečius.

NAUJIENOS nemokamai spausdina lietuvių draugijų, klubų ir organizacijų pranešimus, atsisaukimus ir korespondencijas.

UŽSIRAŠYKITE NAUJAIENAS ŠIANDIEN PAT.

Prenumerata: Amerikoje ir Kanadoje \$ 9.00, pusei metų \$ 5.00; Chicagoje \$ 10.00, pusei metų \$ 5.50; užsienyje \$ 11.00, pusei metų \$ 5.50.

Adresas: NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill., U. S. A.

Ir kas iš to! — pavarė. Nors sąžinėje jaučiau pasitenkinimą, čia buvo nesmagu. Draugai mane pirštais badė, girdi:

— Žiūrėk! liurbis, nemoka kombinuoti. Kodėl Pranas, Baltus, Motiejus iškombinavo? O tu! Tikras lepšė, o ne karininkas. Tur būt, per klaidą juo ir tapai! Žinai, Anice tai, su teisybe eidamas ir supūsi D. P. stovykloje!

Slinko diena po dienos. Su pavydu išlydėjau savo draugus. Galvojau, kokie jūs laimingi! Netrukus ruošė antrą transportą. Aš vis dar buvau neapsisprendęs. Nors jau ir buvau bepradėdęs svyruoti, tačiau dar vis negalėjau sutikti su ta mintimi. Galvojau, kaip aš galiu išsiginti to, kas mane riša prie jos, prie mylimos Daretėlės. Žinoma, tai menkinė. Gal ir nesunku būtų tai padaryti! Bet patarlė sako: nuo adatėlės — prie kumelėlės. Ir su manimi gaili tas atsitikti. O kas tada?

Tokių, kaip aš, buvo daugiau. Visi pralindo. Manje virė baisi kova: kodėl aš negaliu taip padaryti? Juk dabar kitos išeities nėra. Tokie sūli želiai praėjo. O aš — toks vyras! Nėra ir kalbos. Tik tas vienas žodelis, kaip šašas, stovi skersai kelio. Kodėl? Kodėl gi nesurizikavus? Juk tuo metu ku sumelavimu aš jai nei kiek nenusilavinu. Aš ją kaip mylėjau, taip ir tębėmylėsiu. Žodžius, kuriuos iškilmingai daviau prie altoriaus, išlaikysiu ligi karsto lentos. Jei bus lemta grįžti, grįšiu kaip turingas

amerikonas. Kiek tada jai bus džiaugsmo.

Nuo to man lyg ir palengvėjo. Su trečiu transportu išdrąsinau. Išsigyniau. Tiesa, širdis truputį suvirpėjo, bet už tai viskas ejo kaip sviestu patepta. Doktoras ant visų mano muskulų dejo O. K. O kansas tik nusišypsojo mane pamatęs ir smagiai iš paties tės kė antspaudą. Nors mano sta tūra ir žemo ūgio, tačiau nuaugimas, ką ir bekalbėti, kaip iš paveiklo iškirptas.

— Taip! Bet kuriems gamams aš čia verkslenu kaip kokia bobutė? — bando save subarti Amcetas. — Kiek kartų sakiau: užteks. Kam be reikalo save kankinti? Tai likimas. Ne man prieš jį paspurdėti. Jei taip įvyko, matyt, taip ir rei-

Jonas Nevardauskas.

SIRDINGIAUSIAS SVEIKINIMAS

Artėjant Velykų šventėms, kasdien į mano namus ateidavo vis nauji sveikinimai su gražiais parašais ir linkėjimais. Vienas sveikinimas, susidedęs iš dviejų žodžių ir ištartas mažo berniuko lūpomis, ilgai ilgai liks mano atmintyje.

Tada aš dirbau didžiausioje miesto krautuvėje, kur iš devynerių aukšto apačion pristatydavau bulkutes ir kitokius skatūnus. Teko dirbti šventės išvakarėse ir sulaukti vakaro. Leidamasis keltuve, per langus mačiau milijonus žiburių ir dažnų bokštų judančius varpus, kurie buvo daug žemiau, negu viršutinis tų namų aukštai. Kiekvienas varpo dūžis

pavargo šaukdami dar, dar...

Ir taip matai, kad po kiekvienos dainos ar šokio vis daugiau ir daugiau įgaunam sau gerų prietelių anglių tarpe. Čia vėl vyr. sktn. St. Kairys anglišką skautininkus sužavėjo smuiko garsais, vėl skamba valiavimas. Ir taip artėja vienoliktąji valanda. Laikas baigti. Bet šeimininkų ir ilgas prašymas nepadedo daugiau, nes jau ir vyčiai pavargo ir šokėjai (jūros skautai ir skautės) nusišoko.

Nors ir pavargę, bet širdyse pilni skautiško džiaugsmo grįžtame atgal į Toronto, žinodami, kad šis vakaras vėl davė visiems lietuviams gerų bičiulių kanadiečių aukštosios visuomenės tarpe, ir žinome, kad tas kanadietis apie lietuvių yra susidaręs geriausią nuomonę, o ta pačia proga skautai vyčiai primena visiems, kad tu gražių dainų ir šokių šalis dar prieš yra mindžiojama ir negali tenai laisvai skambėti daina. Taip žingsnis po žingsnio skiname simpatijas kanadiečių tarpe ne sau, bet savajai tautai.

MELBOURNO JŪROS SKAUTAI SUKRUNTA...

Nors Melbourne lietuvių skautai veikia nuo pat atvažiavimo į Australiją dienos, apie jūros skautus nedaug kas buvęs žinoma. Jie buvo kaip ir sktn. V. Pauža šaukia šio rašinio, o jeigu pasirodydavo jono

tunto sueigose, tai vėl dingdavo nediskutuodami apie laivus.

Tačiau šia mintimi visą laiką gyventi nusibodo. Atsiradus gražesniai pavasario orui, jūros skauto drk. A. Gabecko iniciatyva pradėta būriuoti Alberto ežere, Melbourne.

Pirmieji žingsniai sunkūs. Nėra nuosavos valtys, jė tenka samdytis, laukti anksti rytą, kad kas nors kitas pirmas neišsinešumotų, bet noras drbti nugalai visas kliūtis.

Sekmadieniais po pamaldų būriavimo pamokas susirenka ne tik jūros skautai, bet ir dailis smalsuolių — jūros mėgėjų. Didėjant entuziazmui, kilo mintis įsigyti nuosavą valtį, tuo būdu pradedant pastoviai dirbti. Šią mintį ir realizuoja drg. Gabeckas ir R. Krausas savomis lėšomis.

Reikia manyti, kad šiuo gražių pavyzdžių pasekė ir kitos jūrų skautų skiltys, o išmokus plaukyti ežere, bus keliamasi į jūrą.

Geros sėkmės jūrų skautams ir nenuleis būrių, iki jos suplazdens laisvoje Baltijoje! Algirdas J-tas.

SKAUTŲ VYČIŲ SĄSKRYDIS CHICAGOJE.

Šį pavasarį, gegužės 30 — birželio 1 dd., Liet. Skautų Brolijos JAV Rajono Vadeiva vo žinoma. Jie buvo kaip ir sktn. V. Pauža šaukia šio rašinio, o jeigu pasirodydavo jono

JOS. YASAUSKIS

1720-24 Buchanan Street, Hollywood, Florida.

Gražiausia ir patogiausia vieta Vakacijoms, tai palmutame Hollywood Floridoj. Apartamentus užlaikome pirmos rūšies su visais patogumais. Kviečiu visus lietuvius atsilankyti į saulėtą Floridą, nes čia būna nuolatine vasara. Svečius iš geležinkelio stoties parsivežame, paskambinus telefonu 3290.

PRISIŪSTA PAMINĖTI

Vaclovas Biržiška. VYSKU PO MOTIEJAUS VALANČIAUS BIOGRAFIJOS BRUOŽAI. Jo 150 metų gimimo, 100 metų išvyskupavimo ir 75 metų mirties sukaktuvių progą. „Aidų“ leidinys. 1952 metai. 100 puslapių. Per spausdintą iš „Aidų“ 8, 9 ir 10 numerių. Kaina nepažymėta.

Stasius Būdavas. VARPAS SKAMBA. Apsaka. Viršelis dailininko P. Puzino. Išleido „Lietuvių Dienos“, Los An

geles, 1952 metais. Tiražas 2.200 egz. 180 puslapių. Kaina 2,50 dol. Knyga išleista labai gražiai, skoningai ir labai gerame popiery. Kultūringas leidinys.

Vytė Nemunėlis. PIETŲ VĖJELIS. Iliustrouta dail. Osmolskio. Keliom spalvomis. Gražiai išleista. Tai puiki velykinė dovana vaikams. Gaudama „Nepriklausomos Lietuvos“ redakcijoje: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q.

Chicagoje. Nusistovint imigracinio gyvenimo sąlygoms šiame krašte, norima aptarti sk. vyčių veiklos, programų, skautiškosios spaudos ir kt. svarbių vyčių reikalų.

GABIJA, trimėnesinis literatūros žurnalas Nr. 2. Red. Stepas Zobarskas. 196 psl., kaičių veiklos, programų, skautiškosios spaudos ir kt. svarbių vyčių reikalų. Adresas: Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N.Y.

VELYKINIS KNYGŲ IŠPARDAVIMAS

Velykinėms dovanoms ir pasiskaityti papigintai parduodamos knygos. Kai kurios jų parduodamos per pusę kainos. Siūlomos šios knygos:

Baltaragio Malūnas. Romanas, K. Boruta	2,50
Pragarų Pošvaistes. Romanas, V. Alantas	3,50
Pietų vėjelis, Vytė Nemunėlis	1,00
Anglų kalbos vadovas I d. 1 šas.	0,60
II „1“	0,60
Sename dvare, Šatr. Ragana, romanas	2,00
Lietuvių Literatūra, Naujokaitis	2,00
Lietuvių Tautosakos skaitymai, Balys	3,00
Tremties Metai	3,00
Kryžiai, romanas, Ramonas	2,00
Naktis ant morų, Jankus	2,50
Atsiminimai ir mintys, Dr. K. Grinius	1,50
P. Kaulėnas, dailė	2,00
Marti iš Miesto, Orientaitė	0,75
Per šaltį ir vėją, Zobarskas	0,40
Riestausio sūnus, Zobarskas	0,70
Sugrįžimas, V. Tamulaitis	1,10
Šliuptyniai, romanas, Margeris	3,00
Tauresnio žmogaus užtekėjimas, Vydūnas	0,30
Žirgonė ir Gailė, spalvota	0,15
Gyviulių draugas, Krausas	0,15
Bhagavad-Gita iš sanskrito, Vydūnas	0,30
Dulkės ežere, Kozulis	1,00
Tilto sargas, Tulpė	1,00
Dr. Kripštukas pragare, Kaupas	1,00
Lietuvos sovietizacija, prof. Roemeris	0,25
Raudonoji žvaigždė, Vytenis	0,75
Žemė, keturių autorių, almanachas	4,00
Literatūros metraštis	1,50
Proza, 4 autoriai	1,00
Lapės pasaka, Pieteris	1,00
Žemės rankose, Rukša	1,00
Kartuvės, Jonas Gailius	1,00

Knygos gaunamos šiuo adresu: „Nepr. Lietuva“, 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q.

„BRITANIJOS LIETUVIS“

vienintelis visoj Europoj lietuvių savaitraštis. Nepartinis, siekias tikslu — bendro visiems lietuviams. Lietuviai, atvykę iš Anglijos, neturėtų pamiršti savo buvusio organo.

LEIDŽIA D. Britanijos Lietuvių Sąjūnia, Londone.

KAINA metams 5 dol.
ADRESAS: „Br. Lietuvis“, Lithuanian House, 43, Holland Park, London, W. II, England.

AR JAU SKAITAI?
MODERNIŠKĄ ILIUSTRACINĮ PASAULIO LIETUVIŲ MAGAZINĄ.

METINĖ PRENUMERATA \$ 3.—
VISUOSE KRAŠTUOSE. LEIDYKLOS ADRESAS
9204 S. BROADWAY LOS ANGELES 3,
CALIFORNIA, U. S. A.

AR ŽINOTE KĄ RAŠO
„KELEIVIS“

AR ŽINOTE, kodėl vieni jį giria, kiti keikia, bet visi mėgsta jį skaityti? „KELEIVIS“ žmonės mėgsta dėl to, kad jis niekam ne pataikauja ir nesibijo teisybės skelbti. Žmonių mulkintojus ir apgavikus jisai lupa be jokio pasigailėjimo. Be to, jame rasi visokių patarimų, gražių cilių, įdomių paveikslų ir žinių iš viso pasaulio. Didelio formato, 8 puslapių, graži, lengva kalba. Kaina Kanadoje \$ 3,50 metams. Pusmečiui \$ 1,75. Parašykite ir paprašykite vieno egzemplioriaus pasižiūrėti. Gausit nemokamai.

KELEIVIS
636 BROADWAY, So. BOSTON 17, Mass., U. S. A.

— Jau, Happy Easter!...

Sault Ste Marie, Ont.

RUOSIAMASI PERBĖGIMUI.

Trečioje sulig savo didumo mūsų miesto darbovietėje, turinčioje tik kelis šimtus darbininkų, chromo fabrike „Krumplante“, dirba nemažas svetimšalių darbininkų skaičius, kurių tarpe yra ir apie 10 lietuvių. Nors atlyginimo atžvilgiu tai yra labai gera darbo vietė, nes dirbama 48 val. savaitėje ir pats paprasčiausias darbininkas gauna į rankas 250—210 dol. mėnesiui, tačiau daug kas iš „naujųjų kanadiečių“ darbininkų šį pavasarį ruošiasi pereiti į kaimyninį didžiulį plieno fabriką, kur dirbama tik 40 val. savaitėje ir bent pirmaisiais metais reikia tikėtis mažesnio atlyginimo. Priežastis — pasklidę gandai, kurie buvo ir angliškame „The Sault Daily Star“, kad šis fabrikas bus iškeltas į Thessalon, Ont. (apie 50 mylių nuo mūsų miesto), gandai, kad nuo š. m. balandžio 1 d. fabrikas pereis į 5 dienų darbo savaitę (būk tai to reikalaujanti valdžia), be to drausmės pagriežtinimas darbe ir vidaus tvarkoje ir kitos, darbininkų akimis žiūrint negeros.

TRUMPOS NAUJIENOS.

— Spaudos platinimo punkte pas komiteto pirmą p. Motiejūną Adolfą (78 Fancred str.) Velykų šventės jau bus galima gauti naujai U. S. A. išėjusį juokų laikraštį „Kultūvę“, jau turima „lietuvių pasų“ ir tikimasi, kad artimiausiu laiku bus gauti ir pirmieji užsakyti knygų siuntiniai iš Kanados ir USA.

— Numatytas mūsų kolonijoje koncertas, kurį turėjo išpildyti mūsų žymesnės meninės pajėgos, atidėtas vėlesniam laikui.

WINDSOR

ATVYKSTA HLD M TEATRAS „AUKURAS“.

Balandžio mėn. 19 d. į Wind L. Fuldos keturių veiksmų komediją atvyksta Hamiltono lietuvių medija „Mokyklos Draugai“. Vėlyvą dramos mėgėjų teatras Veikala režisuoja E. Dauguvie „Aukuras“, kuris kroatų salėtytė-Kudabiene. Pradžią 6,30 (2520 Seminole) suvaidins pp.

SOTUS ALKANAM PADEK

AID OVERSEAS, INC., 3133 S. HALSTED ST. CHICAGO 8, U. S. A.

Bendrovė siūnia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus kraštus, išskyrus SSRS. Pristatymas trunka apie 17 d., nes siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių. Pilnas draudimas. Reikalaukite pilno siunt. sąrašo.

Siuntin. Nr. 3—\$ 6,20	Siunt. Nr. 10—\$ 6,40	1 sv. šokolado	Siunt. Nr. 24—\$ 11,50
4 sv. rūkytų lašinių	2 sv. rūkytų lašinių	2 sv. cukraus	5 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaušinių taukų	2 sv. kiaušinių taukų		3 sv. kiaušinių taukų
2 sv. margarino	2 sv. margarino	Siunt. Nr. 19 — \$ 9,95	2 sv. margarino
1 sv. kiau. mėsos	1 sv. degintos kavos	4 sv. rūk. lašinių	1 sv. deg. kavos
	1 sv. kakavos	2 sv. kiaušinių taukų	2 sv. kakavos
Siuntinys Nr. 6	1 sv. šokolado	2 sv. margarino	2 sv. šokolado
A. 10 sv. cukr.—\$ 2,60		2 sv. marmelado	2 sv. marmelado
B. 20 sv. cukr.—\$ 4,70		1 sv. deg. kavos	2 sv. sūrio 40% riebi.
Siuntinys Nr. 7	Siunt. Nr. 12—\$ 6,40	1 sv. šokolado	
A. 10 sv. kv. miltų \$2,50	2 sv. rūkytų lašinių	2 sv. kiau. taukų	Siuntinys Nr. 25
B. 20 sv. kv. miltų \$3,90	2 sv. kiau. taukų	1 sv. deg. kavos	E. 9 sv. kiau. t. \$ 5,25
	1 sv. deg. kavos	4½ sv. cukraus	C. 15 sv. k. tauk. \$ 8,00
	1 sv. kakavos	2 gab. tualet. muilo	

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS. MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED. CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY. FUR AND GARMENT STORAGE.

MONTREALIS 2836 Allard Tr.1135

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsiaustus nuo lietaus uždedami jiems „Drex“, kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies kilutes ir fotelius (Chesterfields), garinus lengvus ir sunkius. Sutausome rūbus (iširimus), išiuvame sagas ir pan. Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame. Dėl informacijų prašome telefonuoti: TR 1135, galima šaukti lietuviškai.

Lietuviai savininkai:
J. Matulaitis,
J. Kriaučiūnas,
A. Majauskas.

GAISRO NELAIMĖ

Kovo m. 2 d. A. Kozulio šeima ištiko skaudį nelaimę. A. Kozuliui esant darbe, o B. Kozulienei išėjus į bažnyčią ir tik mažiesiems Romui (5 m.) ir Danutei (7 m. esant namuose staiga kilęs gaisras sunaikino visą bute buvusį turtą. Nukentėjusiems nuo gaisro nelaimės į pagalbą atėjo vietos lietuvių Bendruomenės Komitetas padaręs lietuvių tarpe rinktiavą. Surinkta 101 dol. ir iš Bendruomenės kasos paaukota 50 dol.

PATIKSLINIMAS.

Korespondencijoje iš Ottawos („N. L. No. 12) minimas „Tautos Fondo Igaliotinis“. Iš tikrųjų gi Ottawoje nėra buvę jokio Tautos Fondo Igaliotinio.

DELHI, ONT.

K. L. B-NĖS DELHI APYLINKĖS LOK-AS.

saukia balandžio mėn. 20 d. 2 val. pp., po lietuvišką pamaldų Delhi R. K. bažnyčios salėje visuotinį narių susirinkimą.

Susirinkimo darbotvarkė: 1. Susirinkimo atidarymas, 2. Prezidiumo sudarymas, 3. protokolo skaitymas, 4. Komiteto pranešimas, 5. Parengimų kom. pranešimas, 6. Kontrolės kom. pranešimas, 7. Naujų narių registracija, 8. Komiteto rinkimai, 9. Parengimų kom. rinkimai, 10. Kontrolės kom. rinkimai, 11. Klausimai ir sumanymai, 12. Susirinkimo uždarymas.

Nesusedarius susirinkimo kvorumui, sekantis susirinkimas šaukiamas už valandos. K. L. B-nės Delhi Apylinkės LOK-as.

VELYKŲ MARGUTIS VAIKAMS.

Balandžio mėn. 14 d. (2-ąją Velykų d.) 5 v. p. p. Delhi Apylinkės LOK-as rošia Delhi miestelyje, lenkų salėje, visiems Delhi ir plačių apylinkių lietuvių vaikams Velykų Margutį.

Idomiją, pritaikintą programą išpildys patys vaikai ir jų tėveliai bei mamytės.

nio. Rinkliavas Tautos Fondui iki šiol vykdavo B-nės Valdyba arba atskiri jo nariai, valdybos pavedami. 1951 m. gruodžio mėn. buvusiai valdybai atsistatydinus, bendruomenė atstovauja paskutiniojo susirinkimo prazidiumas: B. Ragauskaitė ir M. Šimanskis. Tačiau nėra jokios „Laikinosios B-nės Valdybos“ (pp. Šimanskis, Ragauskas ir Paškevičius), kaip minėtoje korespondencijoje rašoma. V.

REIKALINGAS MUZIKAS

Čia reikalingas muzikas, galintis vesti chorą, o taip pat groti tautiniais šokiais. Komitetas padės susirasti darbą butą. Kreiptis į KLB Windsor Apyl. Komitetą, 1027 Howard Ave., Windsor, Ont. P. J.

DELHI, ONT.

K. L. B-NĖS DELHI APYLINKĖS LOK-AS.

Be to, bus: margučių parodėlė — konkursas. Yra numatytos trys vertingos premijos už gražiausius margučius. Programą pajavins margučių rungtynės — ridenimas ir Velykų Kiškis su dovanėlėmis. Šventės užbaigai ruošiamos vaisės mažiesiems. Mamytės prašomos papildyti vaises savo atsivežtais skanėstais ir užkandžiais.

Gausiai dalyvausime ir suroškime lietuvišką Velykų džiaugsmą mūsų atžalynui! Delhi Apylinkės LOK-as.

(Atkelta iš 4 psl.) AMERIKIETĖ PRIMITY VISTĖ IR JUGOSLAVAS SKULPTORIUS.

didžiausių asmenybių dabartinėje skulptūroje. Jis yra gimęs 1883 metais Vrpolje, Slavonijoje. Jo tėvai yra dalmanai. Jaunas būdamas jis buvo siustas į Split pasimokinti akmenkalystės. 1900 metais jis vyko į Vieną studijuoti. Pradžioje studijavo pas Otto Koenig ir vėliau akademijoje.

1907 m. jis vyko į Paryžių ir surengė ten parodas. Čia jis susidraugavo su Rodin, Bour-

LAS MONTREALIO SKYRIAUS VIEŠAS PAREISKI MAS KANADOS LIETUVIŲ VISUOMENEI.

Didž. Gerb. Pone redaktorai, prašome patalpinti Jūsų darbiaudamas bei gražiai sugy redaguojamame laikraštyje Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Montrealio skyriaus čia duodamą pareiškimą:

Kilus nesusipratimams Toronto LAS skyriuje ir reikalui atsidūrus net Kanados teisme, kas nesudaro garbės lietuviui vardui, spaudoje „TŽ“ Nr. 13 (118) ir „NL“ Nr. 13 (259)) pasirodė įvairių straipsnių bei pareiškimų, liečiančių LAS Montrealio skyrių.

Dėl viso šito mes turime pareikšti sekantį:

1) Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Montrealio skyrius įsteigęs 1949 metais, veikdamas pagal LAS organizacijos

delle, Maillol ir kitais. Jų įtaką galime dabar pastebėti jo kūriniuose.

Šalia savo meninio veikimo jis dalyvavo ir politiniame. Savo patriotiškumą jis išreiškė skulptūroje ir savo iniciatyvą jis parodė kroatų-serbiškame tautiniame judėjime ir vėliau Jugoslavijos Komiteto formavime. Šitas komitetas kaip tik ir suformavo 1919 m. Jugoslavijos valstybę. Jo pilietinis nusistatymas privertė jį gyventi ir dirbti svetimuose kraštuose. Dabar jis yra New Yorke, University of Syracuse.

Kanadoje jis yra žinomas kaip kūrėjas marmuro reljefo „The Canadian Phalanx“, tai yra Kanados Karo Paminklas, kuris yra Ottawoje netoli National Gallery. Šita paroda mus arčiau supažindino su skulptorium. Jo didelis kūrinys yra Kristaus gyvenimas. Tai yra 25 medžio reljefai, prie kurių jis dirbo per 20 metų.

TAUTIECIAI! Rašykite iš visur apie savo gyvenimą, įsikūrimo sąlygas, darbus, perspektyvas. Visi raštai geri ir visi, kiek vieta leidžia sunaudojami.

Las Montrealio skyriaus vardu:

Rašyti adresu: „Nepr. Lieuva“, 7722 Georg str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q.

J. Lukoševičius, Sskr. V-bos Pirmininkas. J. Pakulis, Sekretorius.

Atstovavimas įstaigose, patvirtinti dokumentų vertimai ir nuorašai, kalbinė pagalba turto sandėriuose, teismuose, mokesčių, imigracijos, vizų ir kiti reikalai

Jonas Zmuidzinis

Paryžiaus universiteto dipl. teisininkas: 3420 Drummond, Montreal, P.Q., Canada. Tel.: PL 6580

Dr. Roman Pniewski

Daugelį metų praktikavęs didelėse ligoninėse ir klinikose Europoje ir Amerikoje.

VIDAUS LIGŲ, AKUSERIJOS IR VENERINIŲ LIGŲ SPECIALISTAS.

3537 PARK AVE. Montreal. Tel. HA 7623
Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų.

TABAKO ŪKININKAMS

tautiečiams išpildau nemokamai

INCOME TAX RETURNS

Pradedant nuo balandžio mėn. 1 dienos. CHARLES POCIUS REAL ESTATE & INSURANCE BROKER

TILLSONBURG, Ont. Tel. 829 J

DĖMESIO! TORONTE VEIKIA LIETUVIŠKA BATŲ REMONTO DIRBTUVĖ.

Atliekami ir skrybėlių ir batų valymo darbai. Atidaryta nuo 7.20 ryto iki 9 val. vak., išskiriant sekmadienius. SAV. S. ANDRIEKUS. 812 Dundas Str. W. Toronto.

Lietuviai laikrodininkas, turįs ilgametę praktiką,

ZUKAS ANTANAS

Tel. TR 4321 1434 Rolland Ave., VERDUN. priima pataisymams įvairius laikrodžius. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Kainos žemesnės kaip kitur. Už pataisymus garantuoja. Kreiptis vakarais po 6,30 val.

Rūta

LIETUVIŠKA MAISTO PRODUKTŲ KRAUTUVĖ JŪSŲ PATARNAVIMUI.

PRAŠOME APLANKYTI.

7730 Broadway St. (kampas 8 Ave.).

Ville Lasalle.

A. GAURYS. Telefonas: HE 0100

NELAIMĖJE NETEKSI VISKO,

bet

Alberto Norkeliūno

Agentūroje

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

už \$0.01 \$1.000.00

.01 per dieną apdraudžia Jūsų visą turtą iki \$ 1.000.

Sąžiningas patarnavimas visose draudimo srityse.

Agentūra atstovauja 8-as iš rimčiausių draudimo b-vių.

5637 Jeanne D'Arc Ave., Montreal 36, Que.

Telefonas: CL 2363

HAMILTON

NETEKOME A. A. JONO MILIUNO

Staigi ir tragiška mirtis išplėdė iš mūsų emigracinės šeimos tarpo dar vieną energingą lietuvių patriotą ir kovotoją už darbo žmonių gerovę A. A. Joną Miliūną. Velionis — nelaimingai atsitikimo auka, žuvo dirbdamas naktinėje pamainoj Steel Co. of Canada kovo 22 d., kuomet velkančio kokšą galingo diržo buvo pagautas ir perkistras pusiau.

Skaudu netekti artimo žmogaus, kai jis ilgas savaites, mėnesius ilgus ir sunkios ligos kamuojamas, bet dar skaudžiau, kai jis dar iš vakaro išeidamas į darbą buvo sveikas, kai paskutinę jo gyvenimo akimirka su juom buvo kalbėta, dalintasi kasdienimais vargais ir rūpesiais.

Prieš nepilnus penkis metus A. A. Jonas Miliūnas atvyko į Kanadą, baigė sutartį miške, apsigyveno Hamiltone ir pradėjo dirbti Steel Co of Canada, 1949 m. vedė estų tautybės moterį Akselą ir vedė gražų, ramų ir pavyzdinę šeimyninį gyvenimą.

Didėjant lietuvių kolonijai ir formuojantis organizacinei veiklai, jis aktyviai prisidėjo prie to nedėkingo visuomeninio — kultūrinio darbo. Jam pačiam to maža, jis įsiekė platesnių horizontų, efektyvesnių kovos priemonių prieš bolševizmą ir kitokį totalizmą. Su aiškiomis demokratinėmis pažiūromis, su aiškiu ir tiesiu dūdu jis reiškiasi lietuvių bendruomenės gyvenime ir kovoja už jos demokratinį susitvarkymą.

A. A. Jonas Miliūnas buvo vienas iš iniciatorių — įsteigėjų Lietuvių Socialdemokratų organizacijos Hamiltone. Jam vadovaujant (1950—51 m.) organizacija sustiprėjo skaičiumi ir idėjiniu savo turiniu bei vieningu susiklausymu savo viduje. Jo dėka tapo užmegzti nuo širdies ryšiai su senais lietuvišiais ateiviais, kuriuos, daugumai, neatsiklausę jų pačių nuomonės, „atidavė“ į „tėvelio“ Stalino glėbį.

Nežiūrint savo karšto būdo, velionis buvo kuklus gyvenime ir nemėgo reklamos. Pasak jo: „mūsų darbai — tegul apie mus kalba“, buvo atsakymas tiems rėksniams, kurie kaip įmanydami puolė šmeižti pirmuosius žingsnius žengę Socialdemokratų Organizaciją ir jos darbuotojus.

Velionis stipriai rėmė Tautos Fondą ir pagalbos reikalingus tautiečius Europoje, daug

aukodamas, pagal savo uždarbį. Jis rėmė ir bendradarbiavo „Naujienose“, „Nepriklausomajam Lietuviui“ ir jo labai mėgiamam „Keleivijei“.

Kovo 26 d. velionies kūnas artimiausių draugų, bičiulių ir bendradarbių palydėtas į amžino poilsio vietą Aoodland kapinėse, prie Ontario ežero. Lai dotuvų tikybines ceremonijas atliko United Church žilagalvis klebonas Rev. McLeod. Pastarasis prieš keletą metų sutekė Miliūnus ir palaimino šeimyninį gyvenimą. Gražioji ir tyliomis laidotuvėmis pasirūpino (be jokių prakalbų) velionies mylima žmona Akseia, idėjos draugams padedant.

Išėkis ramybėje Mielas Drauge Jonai, o mes tęsime Tavo pradėtą darbą ir kovosime už savo tautos ir visos žmnyjos idealus. Socialistas.

SKELBIAMA KLB RINKIMŲ VIETA.

Hamiltono ir apylinkės lietuvių demesiu.

Š. m. gegužės mėn. 24 d. balsavimo būstinė į K. K. L. B-nės Tarybą yra numatyta: „Dainavos“ salė (469 Bay St. N. Hamilton).

Patys balsavimai vyks nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.

Hamiltono ALOK.

ŠAUKIAMAS SUSIRINKIMAS.

Apylinkės Valdyba balandžio mėn. 27 d. 16 val. „Dainavos“ salėje šaukia Hamiltono Bendruomenės visuotinį susirinkimą.

Dienotvarkė:

1. Veikimo planas ir 1952 metų sąmata,
2. Šalpos reikalai,
3. Valdybos kandidatų rinkimas,
4. Pranešimas apie rinkimus į Kanados Kr. Benruomenės Tarybą,
5. Einamieji reikalai.

Numatytu laiku kvorumui nesusirinkus 17 val. susirinkimas atidaromas ir laikomas teisėtu, bet kuriam skaičiui narių dalyvaujant.

Apylinkės Valdyba.

PERSITVARKĖ ORKESTRAS

Visiems lietuviams gerai žinomas ir mėgiamas orkestras „Aidas“ neseniai persitvarkė. Buvusiam orkestro organizatoriui ir vadovui St. Jokūbačiui išvykus į Toronto, naujuoju vadovu pakeistas Vyt. Babekas. Tikime, kad ir toliau orkestras sėkmingai linksms lietuvių širdis muzikos garsais.

TAUTIEČIO NELAIMĖ.

LOKO pirmininką, p. Vincentą Ignaitį išliko nelaimė. Tvarkant farmoje vandentiekį, nusilaužė koją. Paguldytas Simcoe, Ont., Norfolk General Hospital.

Pavasario paruošiamaisiais darbais rūpinasi p. Irena Ignaitienė.

LIETUVISKAS RESTORANAS

Mūsų kolonijos gyventojų skaičius didėjant, kartu didėja ir savarankiško prekybininko eilės. Štai nuo kovo mėn. 1 d. Niagaros restorano perėmė nauji savininkai: J. Girdvanis ir Vl. Stabingis. Naujieji savininkai yra susipratę tautiečiai, jautrūs lietuviškiems reikalams, dideli spaudos mėgėjai, nes prenumeruoja apie dešimtį laikraščių. Būdami taupūs ir tvarkingi per keletą metų pajėgė susitaupę pinigų, griebtis šio naujo biznio. Dabartinis metu

restorano kientūrą daugiausia sudaro anglai, nes lietuvių būdami išsiblaškę po visą miestą atsilanko mažiau. Darbo pradžia yra sėkminga, klientai patenkinti ir savininkai turi sviesių vilčių ateičiai. Be jų pačių dirba dar šeši kiti asmenys. Maistas gaminamas prietvyrų virejų ir iš šviežių produktų, pagal europiečių skonį. Gaunami ir lietuviški valgiai. Patalpai jaukiai ir švariai sutvarkytos. Yra muzikos automatas, kuriam yra ir lietuviškų plokštelių. Pats Niagara Restaurant yra didelė centrinė gatvė 244 James St. N., tel.: 28505. Ypač tas įsidėmėtina lietuviams atvykstantiems iš kitų kolonijų, nes restorano savininkai ne tik alkanus papalau, bet mieliai patarnaus suteikdami reikiamą informaciją. Naujesiems biznieriams linkėtina gero pasisekimo ir gausios lietuviškos klientūros.

Jl. Dl.

RUSAI APIE RUSIJĄ

Kurie netiki lietuvių DP pergyvenimais, gal patikės rusų DP pasakojimais

1. „Land of Milk and Honey“, copywright 1949 by W. L. White, kaina 3.50 dol.; Kanadoje atspausdinta George McCleod, Ltd, 117 Peter St., Toronto.

Tai yra biografija jauno sovietų aviacijos majoro, karui pasibaigus atsisvėrusio nebe grįžti į „rojų“. Knyga jis surašė, padedamas žymaus Amerikos žurnalisto W. L. White. Nuorėdžiais žodžiais, be mažiausio pykčio ar keršto jausmo jis atpasakoja, kaip gyvena ir jaučia dabartinę jaunėsioji Sovietų Sąjungos kartą, užaugusi grynai komunistinėje dvasioje.

SARNIJOS LIETUVIAI TAUTOS FONDUI

Sarnia, Ont. Vasario 16 šventės proga Sarnijos lietuviai suaukojo Tautos Fondui šias sumas: po 5.00 dol.: J. ir E. Šileikiai ir A. Krakaitis po 2.00 dol.: V. ir M. Salikliai, J. S. Klorikaitis, St. Ceponis, A. Z. Gavėnas, p. Bartkus, S. Rimkus, Vl. Balčiūnas, K. Balčiūnas, P. Daiys, J. Rudys, J. Ancevičius, J. Urbantas, A. Kulpas, M. ir F. Timukai, J. Dila, A. Petrauskas ir P. Seibutis. po 1.00 dol.: S. Tamošiūnas ir p. Mankūnas. Viso suaukota ir pasiūsta Tautos Fondo Atstovybei Kanadoje, Montreal 46 doleriai, per „NL“ re daktorių.

Pingus persiuntė p. Šileikis, p. Rimkus ir p. Krakaitis.

7582A, Rue Edouard, Ville Lasalle TR. 7412.

SUPERIOR REAL ESTATE Co.

Gerard Cool 4337 Verdun Ave., Verdun. YO 3323.

J. Alcide Blais, 29—4ieme Avenue, Ville Lasalle. TR. 7849.

ZURNALAI, naujausi BELETRISTIKOS LEIDINIAI ir įvairių sričių MOKSLO KNYGOS vokiečių kalba tiesiog iš Vokietijos per lietuvišką importą ir persiuntimo firmą.

Reikalaukite mūsų kainoraščių!

A. PAULAITIS

Import - Export

23 Romsey St. Boston 25, Mass U. S. A.

DANUTĖ STRAZDAITĖ

321 Oakwood Ave., Toronto, 10.

GORDON'S BEAUTY SALON

Daro pusmetines ir įvairias vienkartinės šukuosenas, dažo ir kerpa plaukus. Kiekvienu metu (išskyrus sek madienius) galima susisiekti telefonu: OR 8081.

BOURBONNAIS REFRIGERATION SERVICE

273 — 1 Ave., Ville Lasalle.

Tel. TR 8351.

Šaldytuvų ir įvairių elektrinių motorų taisymas.

DIDELIO PATYRIMO VALYMAS - TAISYMAS

DE LUXE CLEANERS

Paėmimas ir pristatymas dieną ir vakarais.

Sav. P. Rutkausko Tel.: NE 5-0303; 143 — 8 Lachine.

St.CATHARINES, Ont

KELETAS PASTABŲ IŠ ST. CATHARINES LIETUVIŲ GYVENIMO.

Apie Vasario 16 d. — Nepriklausomybės šventės minėjimą lietuvių kalbos, gali klausytis jau buvo rašyta. Tačiau yra verta kai ką papildyti, nes buvę būdingesnių momentų, į kuriuos reikia atkreipti dėmesys.

Pažymėtina, kad estų tautybės, šventėje atsilankė ne vienas atstovas, bet net keletas asmenų. Manau, būtų gražu, kad ir lietuvių kitų tautinės šventės taip pagerbtų.

Minėję minėjimo dalį atliko choras, sudainuodamas keletą dainelių. Tautinių šokių grupė vadovaujama p. Jakubonio pasoko: Žiogeliai, Kalvelis, Sustas ir Jaučiai. Jaučius išpildė šokių vadovas Jakubonis su Palgrimu. Šis šokis visuomenėje sukėlė linksma nuotaiką.

Deklamavo mokyklinio amžiaus mergaitės Polujanskaitė ir Griniūtė, p. Dauginaitė ir Gverzdienė. Smuiku pagrojo p. Šiatkus. Akompanavo pianu latvaitė.

Suokart šventės programa buvo sudaryta iš savo jėgų, iš skyrant akomponiatorę ir pasikaitininką. Anksčiau tas padaryti nebuvo galimybių. Taigi tuo atžvilgiu St. Catharinė tvirtėja.

Sis minėjimas praėjo labai sklandžiai ir nuotaikingai. Tačiau pabaigoje du dalykėliai truputį sudrumstė gerą nuotaiką. Pirmas, visuomenės mažai pastebėtas, tai mažas nesuipratimas tarp choro vadovybės ir LOK dėl apmokėjimo akomponiatori 15 dol. Antras dėl to, kad ne per susirinkimą, bet pasibaigus minėjimui LOK pirmininkas p. Navasaitis pasiūlė pasirašyti už valdybos numatytus tris kandidatus į KLB Ontario Apygardos Tarybą.

St. Catharines lietuvių choras viešai pasirodė jau antrą kartą. Pirmą kartą per Lietuvos karuomenės šventės minėjimą. Per tą laikotarpį padaryta labai didelė pažanga.

Tautinių šokių grupė, kad ir su maža repeticija, savo pasirinktus šokius išpildė gana gražiai. Linkėtina, kad St. Catharines meninkai ir toliau nenuleistų rankų.

Minėjime dalyvavo nemažai lietuviams pažįstamų kitataučių. Malonu, kad kitų tautybių žmonės domisi lietuvišiais. Todėl lietuviams reikėtų įsikišti būdų, kad kitų tautybių žmonės, dalyvaujant lietuvių minėjimuose, būtų sudominti. Kad atliekama meninė dalis, ta

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

St. Catharines B-nės V-ba.

J. GRAŽYS

SIUVU NAUJUS IR TAISAU SENUS KAILINIUS PALTUS.

DUODU GERĄ KAILIŲ PASIRINKIMĄ.

DARBĄ ATLIEKU SAŽININGAI IR ŠVARIAI.

KAINOS PIGESNĖS KAIP KITUR.

688 ALLARD Ave, Verdun. Telefonas HE 5853.

Kreiptis po 6 val. vakaro, šeštadieniais — visą dieną.

Winnipeg

WINNIPEGO LIETUVIŲ GYVENIMAS.

Rašo: Jurgis Januška. Bendros žinios.

Ketvirtas savo dydžiu Kana dos miestas Winnipegas, stovįs pačiame centre tarp Atlanto ir Pacifiko vandenynų, tik 75 mylių atstumu nuo Amerikos šiaurinės sienos, skaitomas gražiau šiuo miestu Kanadoje. Būdamas dar visiškai jaunas — neperse niai iškilmungai atšventęs 75 metų amžiaus jubiliejų, Winnipegas šiuo metu priglobia arti 350.000 gyventojų, tame tarpe arti 500 lietuvių. Winnipegas laikomas iškelta Manitobos provincijos sostine vėlavą, didžiulioji stovėdama ant transkanados kelio, jungiančio abu didžiulius vandenynus ir sudarydamas vartus į aukštinus Kanados vakarus su Saskatchewan kviečiais, Alberta nafta ir Britų Kolumbijos miškais.

Ligšiol Winnipegas, pasitenkinęs smulkesne pramone, pastutiniu laiku rodo didelio aktyvumo miesto supranominimo kryptimi steigiant General Motors automobilių fabriką, skalbiama mašinų „Maytag“ fabriką, dvi didžiules alyvos rafinerijas ir daugybę kitokių įmonių, gal būt decentralizuodami iš kitų pramonės centrų kaip priešparangį galimam karo atvejui.

Nėra abejonės, kad Winnipegas dėl savo geografinės padėties būdamas pačiame žemyno centre, vienodai nutolęs tūkstančiais mylių nuo abiejų vandenynų ir kaip saugiausia nuo priešo orinių puolimų vieta, turi didelių pirmenybių ateities plėtojimui prieš Kanados didmiesčius, stovinčius jautriai pažeidžiamuose pajūrio vietovėse. Taigi Winnipegas netolimos ateities milijoninių miestų kandidatas.

Iš kitos pusės stovėdamas Manitobos provincijos pietuose ir būdamas apsuptas Suvalkijos lygumas primenančiais dirbamos žemės plotais su reikiamais nusagstytais ūkių sodybomis, deja dėl šaltesnių žiemų, be gėlių darželių ir vaisių sodų, sudaro Kanados vidurio

ūkininkų miestą. Žymi šio miesto gyventojų dalis ankščiau yra buvę Manitobos ar vakariinių provincijų ūkininkais, o ne ietas iš jų pačių ir pirmaisiais nepereinamų natūralių miškų kurtimis — padidinusiais Kanadai dirbamos žemės plotus. Dėl to, ne be pagrindo kaip kas Winnipegą vadina „farmerių miestu“.

Apie 50 mylių į šaurę palei Raudonosios upės krantus besitiesias puikus meksfaltos kelias veda į šio miesto vardo va sarvetę, kuri yra prie Winnipeg ežero, savo dydžiu artimo Lietuvos plotui, pietvakarių kranto. Šis „beachius“ didžiuliam winniegiečių vasaros metu atstoja mūsų Palangą. Dar toliau 10 mylių į šaurę yra Gimli vardo žvejų miestelis, savo gyventojais primenantis ukrainiečių ir islandiečių tautas.

Pietinė Manitobos dalis 75 mylių nuo Winnipeg ribodama su šiaurine Amerikos siena ir Emerson'u kaip pasienio kontrolės punktu, paskutiniomis metais pradėjo atradinėti komercinius alyvos kiekius ir tuo įgauti didelės svarbos Manitobos ūkinėje struktūroje.

Lietuvių kūrimasis.

Surinkti visai tikslūs žinias apie lietuvių kūrimąsi yra labai sunku ir praktiškai veik neįmanoma. Tektų pasikalbėti su kiekvienu pionierium, kurių nevisus galima sutikti, todėl mano čia pateikiamose informacijose galima netikslumo atveju skaitytojus ir pačius winniegiečius prašau nelaikyti už bloga ir atleisti.

Kiek teko patirti iš sniausio kolonijos lietuvių p. Povilo Jauniškio, pirmuoju lietuviu Manitoboje tenka laikyti p. Griauinį, dirbusį prieš 1904 metus ūkyje prie Beausejour'o. Lygiagrečiai tuo laiku Winnipeg buvo Alekna Petras, vertėsis fotografijos bizniu, vėliau persikėlęs į Torontą; p. Monkus Albertas (miręs), vertėsis staltiesių darbu, jo žmona Elzbieta Monkuvienė — tebe-mu, be gėlių darželių ir vaisių sodų, sudaro Kanados vidurio

geležinkelio (žuvęs drezinos katastrofoje); Leskis Juozas, pradžioje dirbęs Ogilvie malūne, vėliau ūkyje, tebegyvena Winnipeg, ir Jokimas Ropcis kis, apie kurį trūksta žinių.

1904 metais stato tvirtą pėdą ant mažai su kultūrintos Kanados žemės vargo užgrūdin-tas, bet stiprus kunu ir dvasia Lietuvos sūnus Povilas Jauniškis. Kaip ir kiekvienas naujas į šį kraštą ateivis, Povilas pradeda savo emigrantinę laimę Ontario akmenis uolų skaldymu, kaip naujai tiesiamos geležinkelio linijos darbininkas gaudamas už savo raumenų darbą 17 centų į valandą. Pirmoji jo mėnesinė 16 dolerių 20 centų alga prilygstan-ti 32 carinės Rusijos rubliams, papuošia jo jaunuolišką veidą pusmetrine šypsena ir suteikia jam ir dvasinių jėgų ateičiai. Išdirbęs 4 mėnesius šį sunkų, atskirtą nuo kultūros ir civilizacijos darbą ir susitaupęs keletą dolerių, Povilas persikelia į Winnipeg miestą ir čia 8 me-tus dirba prie kanalizacijos darbu.

Kaip „miescionis“, Povilas susiranda gyvenimo draugę Uršulę Urbonaitę ir apsigyvena per eina į lengvesnio gyvenimo — biznio sritį, atidarydamas nuosavą valgomųjų produktų krautuvę. Šiam užsiėmimui p. Jauniškis išbūna net 32 metus, išaugina ir išmoksiama savo 3 dukteris: Salomėją (dabar Mrs. Husted) gailėtingąja sesute, joaną mdabar p. Kiaubienę) stenografe, Emiliją (dabar p. Paliliūnienę) aukstesniąją mokyklą ir sūnų Allonsą — i medicinos daktarus.

Taip p. Jauniškis pats, būdamas veik bemokslis ir dėlto sunkiai vergės savo jaunystėje, suprato mokslo vertę ir juo apdovanojo visus savo vaikus. Šių metų rudenį Povilas ir Uršulė Jauniškiai rengiasi švęsti didžiausią trigubą savo gyvenimo šventę su visa savo gimine ir Manitobos kolonijai, būtent, 40 metų vedybinio gyvenimo, 48 metų atvykimo Kanadon ir 75 metų amžiaus jubiliejus.

Ties Povilo Jauniškio gyvenimo bėgiu Kanadoje sustojau kiek ilgiau, kaip vieno iš seniau šių Manitobos veteranų ir paprastu, bet tauraus lietuviu. Dar iš senųjų lietuvių tenka paminėti Izidorij Jauniškį, atvykusį 1905 metais, tris brolius išėjusius — 1908 metais, brolius Saverą, Antaną ir Joną Paknius ir Eleną Ginkuvienę, bei Aleką Urboną, kuris šiuo metu yra persikėlęs į Torontą.

Ligi 1925 metų neskaitlingą Winnipeg lietuvių koloniją kiek praturtina 1925 — 1927 metų 2-ji lietuvių imigracijos banga atbloksdama virš 100 Lietuvos kaimo žaliukų. Nuo šio laiko pereinama jau į orga-nizuotą lietuvių gyvenimą, su-mezgamas vienas kitas lietuviškas subuvimas, kiek vėliau įsi-gyjamas net nuosavas namas Rytų miesto lietuvių tautos

tautinės gyvybės centru.

Antrą lietuvių imigracijos bangą, atvykusiai Kanados ekonomines depresijas ir ka-kapus 1912 m. 12 masių, Nuo kapų karkurios masinės su palydovais ir mirusiojo mo-terim Blazbieta Umbrasienę, va-žiuoja pas ponus W. P. Bruzus. Mirusiojo moterį p. A. Drukte nienė pasivadina pas save, kur ji ilsisi keletą dienų.

Reikia pasakyti, kad lietuvių labai gražiai atliko savo pareigą. Mirusiojo moteris E. Umbrasienė labai sirdingai dėkoja visiems, laidotuviuose dalyvavusiems ir visiems dėkoja už au-kas ir gėles.

Už viską reikia pagarba at-duoti pp. W. P. Bružam, A. M. Jonačiam, A. F. Drukte-niams bei kankuriems ir iš pavie-nių.

Laidotuvių išlaidoms auka-vo: 10 dol. S. Krumenas, po 5 dol.: V. Sibulis, W. Bružas, J. Kriščiūnas, J. Suslavičius, J. Spokauskas, A. M. Jonaitis, J. Daminas, 6 dol.: P. Astrauskas, po 3 dol.: J. Narušis, A. Andriūšis, K. Klova, P. Kaju-tis, po 2 dol.: J. Raslauskas, B. Rinkevičius, C. Spokauskas, A. Puocius, T. Ciponis, A. Salkus, P. Dano, St. Bartoško, P. Radvila, J. Pranavičius, Z. Malakauskas, V. Balčitis, po 1 dol.: J. Vasilas, E. Domanski, P. Nagu, Mrs. Markus. Ačiū visiems.

Valeri Sibulis.

PATAISYMAS.

„Nauja Winnipeg L. B. Valdyba“ parašyta „... kan-didatais: A. Maciūnas, Didž-balis ir Armonavičius“. Turi būti: „... kandidatais: Dede-ravičius, A. Maciūnas ir A. Ra-dzevičius...“

Iš parengimų komisijos rei-kia išbraukti Didžbalienės pa-vardę ir pataisyti iš Žilinskas į Žiminskas.

APIE MIRUSĮ JONĄ UMBRASĄ.

Fort William. Jonas Umbrasas apie 30 metų amžiaus ir tik prieš 4 metus atvykęs į Kanadą iš Vokietijos Pickle-Crow, Red Lake, Ont. aukso kasyklo je padirbęs apie 6 savaites, susirgo džiova, buvo paguldytas į Fort William džiovininkų sanatoriją ir nepasveiko. Mirė kovo 23 d.

J. Umbrasas buvo kilęs iš Gu-deniškų, Zarasų apskr. Palai-dotas kovo 25 d. Fort William katalikų kapinėse. Paliko nu-lūdusią žmoną, kuri dirba gailėtingąja seserim toje sanato-rijoje.

Kovo 23 d. 1952 m. miršta Jonas Umbrasas po savo ilgos ligos. Jo palaidojimu rūpinosi jo žmona. Kaip be pažinties esama, sunku jai. Bet greit su silaukia pagalbos iš gėsiardžių vietos, nuo seniau gyvenančių lietuvių.

Kovo 24 d. kaž kas praneša p. Druktėnem, šie duoda vi-siems žinoti. Tuoju nuperka me du gėlių vainikus, vieną nuo senųjų lietuvių, o kitą nuo naujųjų. Vakare 8 val. jau su sirenka koplyčioje skaitlingas būrys lietuvių pasimelsti už ve-lonio sielą. Negana gėlių ir vainikų. Stojame prie aukų rinkimo laidotuvių išlaidoms, kurių surinkta 101,05.

Rytojaus dieną 9 val. koply-čioj susirenka žmonių. Miru-

siojo kūnas išlydimas į bažny-čią, kur atlaikomos gedulin-gos pamaldos. Į Fort William kapus 1912 m. 12 masių, Nuo kapų karkurios masinės su palydovais ir mirusiojo mo-terim Blazbieta Umbrasienę, va-žiuoja pas ponus W. P. Bruzus. Mirusiojo moterį p. A. Drukte nienė pasivadina pas save, kur ji ilsisi keletą dienų.

Reikia pasakyti, kad lietuvių labai gražiai atliko savo pareigą. Mirusiojo moteris E. Umbrasienė labai sirdingai dėkoja visiems, laidotuviuose dalyvavusiems ir visiems dėkoja už au-kas ir gėles.

Už viską reikia pagarba at-duoti pp. W. P. Bružam, A. M. Jonačiam, A. F. Drukte-niams bei kankuriems ir iš pavie-nių.

Laidotuvių išlaidoms auka-vo: 10 dol. S. Krumenas, po 5 dol.: V. Sibulis, W. Bružas, J. Kriščiūnas, J. Suslavičius, J. Spokauskas, A. M. Jonaitis, J. Daminas, 6 dol.: P. Astrauskas, po 3 dol.: J. Narušis, A. Andriūšis, K. Klova, P. Kaju-tis, po 2 dol.: J. Raslauskas, B. Rinkevičius, C. Spokauskas, A. Puocius, T. Ciponis, A. Salkus, P. Dano, St. Bartoško, P. Radvila, J. Pranavičius, Z. Malakauskas, V. Balčitis, po 1 dol.: J. Vasilas, E. Domanski, P. Nagu, Mrs. Markus. Ačiū visiems.

Valeri Sibulis.

„PIRMASIS SKAMBUS“ ir „AUSROS SŪNŲ“.

Kovo 29 d. Tillsonburgo ūki-ninkų klubo pakviesta Hamil-tono Lietuvių dramos mėgėjų būrelis, Delhi miesto salėje su vaidino „Pirmąjį skambutį“.

Sale buvo pilna žmonių. Jau iš pirmo veiksmo buvo ispūdis, kad šis meno mėgėjų būrelis Hamiltono lietuviams sarmatos nedaro. Tuoju bu-vo jaučiama, kad kiekvienas aktorius savo rolę yra nesve-timas, gerai „apšifuotas“, jau-čiasi laisvai ir gaunasi graži vai-dyba.

Po vaidinimo bendros vaka-rienės metu hamiltoniečiai, sa-vo gražiomis dainomis, taip pat niekam neleido nuobodžiauti.

Publika šiuo veikalu ir hamiltoniečiais buvo sužavėta ir aukia sekančio tokio pat gra-zaus pasirodymo.

Gegužės mėn. pradžioje lauk-sime „Aušros Sūnų“.

J. Žemaitis.

LIETUVIŲ DEMESIO

„Nepriklausomai Lietuvai“ reikalingi skelbiniai ir prenume-ratai rinkėjai bei platintojai. Ir skelbimų rinkėjai ir laik-raščio platintojai reikalingi vi-sos vietos, kur tiktai gyvena lietuviai — Kanadoje, kitose Amerikos valstybėse, Australi-joje, Europoje ir tt.

Dėl sąlygų, o taip gi gauti informacijų, prašoma kreiptis į „Nepriklausomai Lietuvai“ ad-ministraciją, 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.

PADEKOS

S. m. kovo 23 d. Ausros V. Parapijos salėje ir Evangelikų bažnyčioje buvo renkamos au-kos Mažosios Lietuvos reika-lams. Surinkta \$2,30 dol.

Rinkliavai talkininkavo Monreale skautės-tai: C. Kai-ratyte, I. Pilypaitė, N. Kličiu-tė, J. Narbutaitė, R. Knystau-tas, B. Naruševičius, A. Nar-utas, E. Baltuonis ir kiti.

Visiems talkininkams ir au-kavusiems sirdingai dėkojame.

M. L. B. D-jos Valdyba

PAJIEŠKJIMAI

— Kalakauskai, gyvena Montreal, ieško Marytės Bal-tauskaitės. Prašoma atsiliepti adresu: 3502, Montrel, P. Q., Canada.

— Brazilijoje, S. Paulo, Mo-koje nuosavose patalpose buvo sušauktas metinis Lietuvių S-ogos Brazilijoje susirinkimas.

Dienotvarkė buvo pranešimas apie praėjusių metų veikimą, naujos valdybos rinkimas ir ei-namieji reikalai. Valdyba ren-kant svarbiausiose pozicijose perrinkti tie patys asmenys: M. Dantas — pirm-ku, St. Ven-cevičius — sekretoriumi, Pra-naitis — išdininku, knyginin-ko ir ūkvedžio pareigoms iš-rinkti nauji žmonės: D. Sau-kaitė ir J. Matelionis, vicp. iš-rinko M. Silinską antruoju skr. Br. Stankevičius. Rev. k-jon: J. Balkevičius, Al. Bumbulis ir Alf. Kublickas.

LIETUVIS BATSIVYVS.

Pataisymai ir užsakymai.
4666 Park Ave. Montreal.
Telefonas: DO 0357.

PARDUODAMA PUIKI IR DIDELĖ FARMA SU DIDELIAIS NAMAIS. Tik 45 mylios nuo Montrealo, Joliette, Que. \$ 11.500, išmokėjimo sąlygos pagal suita-rimą. Teirautis telef.: EL 5674 (Montreal).

JAU IŠEJO IŠ SPAUDOS KAZIO BORUTOS KNYGA BALTARAGIO MALŪNAS

Baltaragio Malūnas — knyga, kurią 1945 m. rudenį bolše-vikai per apsirikimą išleido Lietuvoje, bet tuoju surin-ko iš visų knygynų ir sunaikino.

Baltaragio Malūnas — knyga, kuri primena mums Lietu-vą visame jos puikume, kurios puslapiai tebedvelkia Lietuvos vėju ir arimų kvapu, kurioj vaizduojamo kai-miečio vargai ir rūpesčiai toki mažučiai ir mieli, paly-ginus juos su šiuo šiauriniu.

Baltaragio Malūnas — knyga, kokių mažą mūsų pokarinė-je literatūroje, kuri mums parodo mūsų kraštą ir ly-jant, ir saulei šviečiant ir vėjams užaujant, o autorių pačiame talente subrendime.

Baltaragio Malūną išleido Knygų Leidykla Terra. 256 psl., kaina \$ 2,50. Reikalaukite: Terra, 946W. 31 Pl., Chic. 8, Ill.

DOMINION AGENCIES BUREAU
16 Woolworth Bldg.,
PORT ARTHUR, Ont., CANADA

Kas yra suinteresuotas atgabenimu giminių ar pažista-mų į Canadą, prašau kreiptis į mūsų įstaigą, kuri jau il-gas laikas kai tvarko IMIGRACIJOS reikalus. Taip pat įvairių dokumentų reikalus: pasus ar pilietybės do-kumentus ir laivams bilietus į įvairias pasaulio šalis.

LIUDESIO VALANDŲ

KREIPKITES PAS

Laidotuvių Direktorių

C. Halpin Funeral Home Reg'd.

KOPLYCIA VERDUN — WILLIBRORD AVE KAM-PE, PRIE PAT AUŠROS VARTŲ PAR. BAŽNYČIOS
4500 VERDUN AVE, VERDUN. Tel. YO 3440

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS!

National Restaurant

Lietuviškas Restoranas.

SAV. M. ŠUKYS.

633 Church Ave (prie Verdun Ave) arti naujosios lie-tuvių bažnyčios. Tel. TR 0141
Atdara kasdien ir sekmadieniais po pamaldų.

TEL. FA 0209

Joe's Butchery & Grocery

1918 FRONTENAC ST. (prie Ontario St.)

(buvusi Juozo Paplausko)

SAV. JUOZAS LAURINAITIS.

Visų rūšių maisto produktai ir įvairios mėsos bei mėsos gaminiai.

Gaminame šviežias ir rūkytas lietuviškas dešras. Taip pat prieinama kaina patarnauju sunkvežimiu.

GENERALINIS STATYBOS KONTRAKTORIUS

E.D. BELANGER & SONS

15 METŲ JŪSŲ TARNYBOJE

GARANTUOTAS DARBAS.

259 — 3 Ave., Ville Lasalle. TR 4588.

DR. ALEKSAS VALADKA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1081 Bloor St. W. — Toronto

(tarp Dufferin ir Dovercourt)

priima ligonius ir gimdyves šokiadieniais nuo 2 — 4

pp. ir 6,30—8 vv. arba pagal susitarimą tel. ME 2933

VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ

RŪBŲ SIUVĖJAS

Kostiumus ir paltus siuvu pagal naujausias madas. Tu-riu didelį pasirinkimą įvairių anglišių ir vietinių medžia-gų. Visus darbus atlieku pigiai, skoningai ir punktualiai.

ED. KONDRATAS.

1113 A Dundas St. W. (netoli Ossington). Toronto.

Tel. LL 9626.

Dr. DORA GORDON

Dantų gydytoja

Kalba lietuviškai

Tel.: WALnut 9773 4914 Decarie Blvd., Montrel.

DEMESIO

Villasaliečiams ir apylinkės lietuviams!

Ekspertas radio ir elektinių reikmenų taisyme.

Prekyba ir pataisymai.

PETE'S RADIO SERVICE

7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS

LAI DOTUVIŲ

DIREKTORIUS

J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOŠES PADETI

2102 FULLUM ST. AMherst 0694

Nemokama kelionė į Niagaros krioklius laimės

KAS ATSLANKYS Į PASKUTINĮ PAVASARINĮ KON CERTĄ - BĖLIŲ, KURIS ĮVYKS BALANDŽIO 26 DIENĄ, ŠEŠTADIENĮ, 485 RACHEL GATVĖJE. NEPRALAIŠKITE PROGOS, NES KITA TOKIA NEPAŠITAİKYS. PLAČIAU PRASOMA SKAITYTI MONTREALIO KRONIKOJE.

MONTREAL MŪSŲ SPORTAS TORONTO

PASKUTINIS PAVASARINIS KONCERTAS-BALIUS.

Po Velykų, balandžio 26 diena, šeštadienio vakarą, didžiausioje ir gražiausioje šv. Jo no Baptisto saleje, kuri viskuo prilygsta salei, kurioje buvo spaudos balius, įvyks paskutinis pavasarinis balius - koncertas. Koncertas bus neilgas ir, kaip projektuojama, bus linksmas ir įdomus. O balius truks iki 1 valandos (oficialiai) nakies. Išsiskirstymui skirtas taipgi tūlas laikas.

Kas įdomiausia ir visai nauja, tai kad visi, kas atsilankys į balių, nepirkdami atskiro biieto, dalyvaus loterijoje, kurioje bus išlošta nemokama kelionė į Niagarą Falls, garsiąją Niagaros krioklių vietą, vykstant per Torontą, Hmiltoną, St. Catharines ir tt.

Iėjimas - įžanga nustatyta pati žemiausia, nes tikrai 1 doleris ir tai už tuos pačius pinigus bus duodamas nemokamai ir užkandis.

Šokiams gros garsūs brolių Lapinų „Lituanicos“ orkestras. Baliaus metu veiks bufetai su visokiais gėrimais.

Visi montrealiečiai ir visi liečiai, iš kur kas tikrai suspaugti atvykti, mielai laukiami ir maloniai prašomi atsilankyti. Balius žada būti labai jaukus ir linksmas.

MIRĖ VLADAS ZUPERKA.

Pirmadienį greit pasklido po visą Montrealį žinia, kad staiga darbovietėje mirė žinomas lietuvių veikėjas Vladas Zuperka. Žinia, kaip ir jo mirtis, buvo staigi ir visai nelaukta. V. Zuperka teturėjo vos 54 metus amžiaus, atrodė stiprus ir tvirtas vyras. Jo energingumas ypač buvo geras rodymas, kad jis perdėm tvirtas žmogus. Bet, pasirodė, jis jau kai ką nujautė, nes neseniai prieš tai buvęs pas gydytoją ir tikrinęs savo sveikatą. Gydytojas užtikino, kad jo širdis esanti visai sveika ir gera. Bet... vis dėlto, kaip faktai rodo, kažkas jau buvo netvarkoje, nes darbo vietoje (Sherwin Williams, dažų gamyba), kur jis buvo išsi-tarnavęs jau tūlą specialybę ir buvo skrybiaus vedėjas, rastas ne gyvas.

Vladas Zuperka buvo veiklus Montrealio lietuvių bendruomenės narys, dalyvavo lietuvių organizacijose, buvo aktyvus DLK Vytauto klubo narys, Lietuvių Darbininkų Draugijos išdėininkas ir bendrai labai veiklus ir energingas demo-kratinio sparno veikėjas ir kovotojas. V. Zuperka nesišalino nuo viešosios veiklos ir joje visada ir visur buvo aktyvus ir iniciatyvingas.

Apie V. Zuperką galima pasakyti, kad jis buvo Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės auklėtinis ir geras auklėtinis. Kūlęs iš sulenkėjusios šeimos, kariuomenėje išmoko lietuviškai kalbėti, gerai susiprato ir visam amžiui liko tikru Lietuvos ir lietuvių tautos patriotu. Kaip darbo žmogus, V. Zuperka buvo demokratas, darbininkas.

EEIKALINGA lietuvių - patarnautoja lietuvių svetainėje. „National Restaurant“, 633 Church Ave., Verdun. Teirautis vietoje. Tel. TR 041.

PARDUODAMA: 9 gabalų valgomąjį riešutų medžio (Walnut) baldai, 3 gab. miegamąjį, baltą emaliaus kombi-nuotą (anglių ir gazo) virtuviniis pečius ir kita. Visi daiktai gerame stovyje. 6116 Waverly St., netoli Van Horne.

AUDŽIU TAUTINIUS RŪBUS, juostas, pagalvėles, staltieses, užuolaidas ir kt. Neaukštos kainos. 288—6th Ave. Ville La Salle. Ald. Bobenaitė-Puniškienė.

FOTO LABORANTĖ JIEŠKO DARBO. Iš Vokietijos yra atvykusi gerai prityrusi foto laborantė, kuri norėtų dirbti savo specialybėje. Kam reikalinga foto laborantė, arba kas žino, kur tokių specialybių asmuo reikalingas, maloniai prašoma pranešti „NL“, redakcijai telefonu: HE 7920.

Paskutiniais metais nepriklausomoje Lietuvoje visose sporto šakose buvo daromi dideli šuoliai priekin. Tačiau iš mūsų sporto šakų toliausia buvo prasiveržęs krepšinis. 1937 metais (sueina 15 metų) Lietuva tapo Europos krepšinio meisteriu, šita sporto šaka tapo populiariausia. Atsidūrus tremtyje, ji taip pat nebuvo pamiršta, ir mūsų krepšininkai Vokietijoje neturėjo sau lygių varžovų. Išsiskirė iš Vokietijos, įvairiose lietuvių dėsne kolonijose vėl susiorganizavo krepšinio komandos, kurios vėl garsina lietuvių vardą.

Montrealio lietuvių kolonija taip pat neatsilikia ir jos atstovai „Tauro“ krepšininkai dalyvauja Montrealio katalikų rapijų pirmenybėse. Po praėjusių savaitės rungtynių, „Tauro“ krepšininkai išplėšė pergalę iš St. Patrick komandos, atsidūrė pirmoje vietoje. Taigi, mūsų krepšinio komanda nėra toks silpnas vienetas.

Toronto „Vyties“ krepšinio komanda taip pat dalyvauja Toronto pirmenybėse ir turi šaunių pergalių prieš kitas komandas.

Tuo tarpu Montrealio plačioji visuomenė nėra mačiusi „Tauro“ ir „Vyties“ krepšinin-kų aikštėje, o nematant sunku susidaryti vaizdą apie komandų pajėgumą.

Pranešu bičiuliams ir pažįstamiems, jog 1949 m. balandžio mėn. 1 d. mirė mano tėvas

PETRAS SVIRMICKAS,

buv. bolševikų kalėjimo kalinys.

Paryžius, 1952 m. balandžio mėn

Albinas V. Svirmickas.

LIETUVIŲ DARBININKŲ D-JOS NAUJA VALDYBA.

Šiems metams LDD-jos valdybai tačia turi reikšmę ir dybon išrinkta: pirm. J. Bakana-vičius, sekr. Pr. Šimelaitis, išd. Zuperka Vladas ir vald. narys Matulis.

Draugija turi išduotą valdžios čarterį - leidimą, ką rėta organizacija turi. Ji jungia de-mokratinio nusistatymo lietuvių be religijos skirtumo, tiek senesnios kartos, tiek naujai atvykusius.

Mielai yra kviečiami naujieji atstovai į šią draugiją stoti nariais. Draugijos konstitucija, § 2-d, įpareigoja narius pa-dėti naujai atvykusiems:

„Dalyvauti bendroje šios šalies darbininkų kovoje už geresnį būvį, ypač ginti nuo išnaudojimo naujai atvykusius imigrantus“.

Draugijos susirinkimuose diskutuojami, draugijoje dvasioje, įvairūs gyvenimo klausimai.

Norintieji susipažinti su draugijos įstatais ir jos laikraščiu-žurnalą „Darbas“, prašome kreiptis į draugijos sekretorių Pr. Šimelaitį: 1271 Al-lard Ave, Verdun, P. Q. Tel. TR 2859. Darbininkas.

MONTREALIO SKAUCIŲ-TŲ DRAUGOVĖS

ruošia įdomų vakarą, kurio svarbiausią programos dalį sudaro statoma pasaka „Gailė ir Zirgonė“. Vakarą įvyks gegužės 18 d. Jeanne Mance mokyklos salėje.

DEŠIMTMEČIO SUKAKTUVĖS

Draugai ir bičiuliai pp. Stasei ir Kazimierui Griciams 10-ties metų vedybines sukaktuves ruošė ir gražiai juos ta-proga pagerbė. Ilgiausių metų!

REIKALAVIMAI IR STREIKAI

Šiomis dienomis streikavo tūlos siuvyklos. Vyriški rūbų siuvėjams pakeltas atlyginimas už darbo valandą apie 12 centų. Audėjai taip pat derasi dėl algų pakėlimo. Derybos ir

ATSISAUKIMAS Į MIŠKININKUS.

Mūsų iniciatorių grupė 1952 m. balandžio mėn. 6 d. susirinkę Toronte, nutarė atsileipti ir taip svarbų Vasario 16 L. Gimnazijos kvietimą prisidėti prie jų auklėtinų išlaikymo. Yra nuspręsta šelpti vieną mokinį vienerius metus, kurį paskirs gimnazijos vadovybė, tikimasi, kad norintį būti miškininku. Todėl kreipiamės į visus buvusius Lietuvos miškininkus ir miškų srity dirbusius, kviesdami prisidėti prie šio taip gražaus tikslo. Kadangi visoje Kanadoje mūsų skaičius gal neviršys 30, tat svarbu, kad mes miškininkai, kaip kad ir visuomet, parodytume solidarumą da-lyvaujami visi. Prašome tiesiogiai kreiptis šiuo adresu: Mr. J. Tumasas, II Hewitt Ave., Toronto, Ont. (tel. KE 4779) siunčiant iš karto pasi-žadėjimą ir pirmą auką 2.00 dol., tikimasi, kad mėnesinė au-ka neviršys 1.00 dol., susida-rius 20 asmenų, todėl skirtumas būtų užskaitomas sekančiam mėnesiui.

A. Kantvydas, J. Tumasas, K. Starinskas.

AR NE LAIKAS APSIKUOPTI?

Kad Toronto miestas švara nepasižymi, tai nepaslapstis. Kad tos švaros Toronto lietuvi-ai pasigenda, lankydami sa-vo parapijos bažnyčią, tai ir gi neužginčijamas faktas. Tiesa, pati bažnytelė dar aptvarkoma, tačiau „šventorius“ — tikras šiukšlynas pavyzdys. Ne tik popiergaliai, ištisi laikraščiai, puslapiai su purvu maišosi, bet ir konservų dėžučių ir, paga-liau, netgi kibiro dydžio skar-dinių niekas nesurenka. Gat-vių valymas turėtų būti miesto savivaldybės reikalas, tačiau negalim laukti, kad s-bė nuvalytų mums „šventorių“ ir lalagat vius, ne snesulauksim, o tik imalim būti paraginti tam tikri asmenys patys apsitvarkyti. Ne geresnė padėty ir parapi-jos salė, esanti po bažnyčia. Niekas nereikalauja ją remon-tuoti ar išpuosti, — tik bent ke-lėtą kartą savaitėje išliuti vis dėl to reikėtų. Kad tai ne iš-piršto išlaužta, patvirtins kiek vinas, šio mėn. 3 d. vakare cho-ro repeticijoje dalyvavęs, cho-ristas ar choriste. (kor.)

A. Kantvydas, J. Tumasas, K. Starinskas.

AR NE LAIKAS APSIKUOPTI?

Kad Toronto miestas švara nepasižymi, tai nepaslapstis. Kad tos švaros Toronto lietuvi-ai pasigenda, lankydami sa-vo parapijos bažnyčią, tai ir gi neužginčijamas faktas. Tiesa, pati bažnytelė dar aptvarkoma, tačiau „šventorius“ — tikras šiukšlynas pavyzdys. Ne tik popiergaliai, ištisi laikraščiai, puslapiai su purvu maišosi, bet ir konservų dėžučių ir, paga-liau, netgi kibiro dydžio skar-dinių niekas nesurenka. Gat-vių valymas turėtų būti miesto savivaldybės reikalas, tačiau negalim laukti, kad s-bė nuvalytų mums „šventorių“ ir lalagat vius, ne snesulauksim, o tik imalim būti paraginti tam tikri asmenys patys apsitvarkyti. Ne geresnė padėty ir parapi-jos salė, esanti po bažnyčia. Niekas nereikalauja ją remon-tuoti ar išpuosti, — tik bent ke-lėtą kartą savaitėje išliuti vis dėl to reikėtų. Kad tai ne iš-piršto išlaužta, patvirtins kiek vinas, šio mėn. 3 d. vakare cho-ro repeticijoje dalyvavęs, cho-ristas ar choriste. (kor.)

SUSIORGANIZAVO NAUJIEJI MENININKAI

Toronte apsigyvenę meni-ninkai sudarė savo organizaci-ją. Pirmininku išrinktas lietu-vis Telesforas Valius, vicep. es-tas A. Lee, išdininku latvis O. Grebžė, asist. suomis P. Airo-la ir lenkas M. Groszek, sekr. estė E. Falkenberg ir kooptuo-tas ukrainietis A. Kiziliuk. Organizacija turi klubo formą.

IŠVYKO Į JAV

Paskutiniu laiku pastovaus apsigyvenimo į JAV išvažia-vo ponis Ona Vasiliauskienė iš Toronte ir ponis Margareta Bartkuvienė iš Aylber, Ont. Vasiliauskienė apsisitojo Cleve-lande, Ohio, o Bartkuvienė — Shirley, Mass.

Abi JAV vizas gavusios po-nios dokumentus tvarkė per Jo-no J. Juškaičio teisinės — ko-binės pagalbos biurą. (kor.)

Visi į linksmus šokių!

Š. m. balandžio mėn. 19 d., 7 v. v., Toronte, erdvioje UNF auditorijos patalpoje 297 1ollege Str. (prie Spa-dina) įvyks

Linksmas

ATVELYKIO ŠOKIŲ VAKARAS

Šokiam gros geras orkestras ir veiks bufetas su silpnais ir stipriais gėrimais ir užkandžiais.

Jaukimas ir lietuviška visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti ir jaukiose patalpose maloniai praleisti vakarą.

Kalbinė pagalba teismuose, ištuokos, nuosavybės perleidi-mo ir kitose transakcijose. — Imigracijos (darbo, bu-to garantijos), pilietybės, paskolų parūpinimo, civilinės metrikacijos ir kiti reikalai. — Atstovavimas įstaigose. — Dokumentų patvirtinti vertimai, nuorašai ir foto-kopijos. — Visokeriopos informacijos. — Lietuvių in-teresus gina prityrę specialistai, studijavę Amerikos ir Europos universitetuose.

UŽEIKITE ARBA PARASYKITE MŪSŲ BIURUI.

JONAS J. JUŠKAITIS

907 Dundas West, Toronto, Ont., Canada, Tel. PL 4880

DĖMESIO!

Norintiems pirkti arba parduoti namus, krautuves, res-tauranus ir tt., mielai tarpininkauju. Nemokamai suteikiu įvairias informacijas, parūpinu tinkamomis sąlygo-mis paskolas.

Mes turime namų pardavimui įvairiomis kainomis ir daugiausiai lietuvių mėgstamose rajonuose bei g-vėse. Jūsų patarnavimui

JUOZAS KAŠKELIS

Telf.: WA 2646; WA 2647; WA 2648

R. TESLIA REAL ESTATE & INSURANCE BROKER

575 Queen Str. W. (prie Bathurst str. antras aukštas)

TORONTO.